

2026-03-06

Internrevisionen

Diarienummer: MIUN 2025/3041

Översyn lärarutbildningarna och dess organisation

Granskningsledare

Internrevisionschef Mona Vesslegård

Beställare/projektägare

Lärarutbildningens ledningsgrupp och dekaner

Ansvarig avdelning

Internrevisionen

Revisionsår

2026

Granskningsinsats

☐ Granskning

☒ Rådgivning

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
1 Inledning	5
1.1 Bakgrund	5
1.2 Syfte och revisionsfrågor	5
1.3 Metod	5
1.4 Kvalitetssäkring och rapportering	6
2 Lärarutbildningar vid Mittuniversitetet	6
2.1 Förskollärare	10
2.2 Grundlärare inriktning fritidshem	13
2.3 Grundlärare inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1–3	17
2.4 Grundlärare inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 4–6	21
2.5 Ämneslärare inriktning mot arbete i gymnasieskola	24
2.6 Kompletterande pedagogisk utbildning	28
2.7 Uppdragsutbildningar	34
2.8 Inspel till framtida lärarutbildningar	35
2.8.1 Intern studie	35
2.8.2 Universitetskanslersämbetets utvärderingar	36
2.8.3 Examinamål	37
3 Organisation och styrning	37
3.1 Organiseringen av lärarutbildningen	37
3.2 Jämförelse andra lärosäten	40
4 Samverkan	43
4.1 Med andra lärosäten	43
4.2 Med skolhuvudmän	45
5 Iakttagelser och förslag på förändring	46
5.1 Intern styrning	46
5.2 Strategisk riktning	49
5.3 Extern samverkan	51
5.4 Förslag på förändring	53
Bilagor	55
Bilaga 1 Totala volymer grundlärarutbildning	55
Bilaga 2 Andel förstahandssökanden	57
Bilaga 3 Åldersfördelning	58
Bilaga 4 Intäkter	59
Bilaga 5 Organisationsskisser	60

Sammanfattning

Syftet med rådgivningsuppdraget var att genomföra en översyn av lärarutbildningarna och deras organisation för att identifiera eventuella utmaningar. Internrevisionen kan konstatera att verksamheten är väl medveten om de utmaningar som lärarutbildningarna står inför, men det finns samtidigt en tydlig framåtanda och vilja att utvecklas.

Genomgången av lärarutbildningarnas nuläge visar att samtliga program står inför liknande men samtidigt programspecifika utmaningar. Minskande söktryck, små studentkullar, höga avhopp mellan termin ett och två samt skillnader i genomströmning påverkar utbildningarnas ekonomiska bärkraft och långsiktighet. Skärpta antagningskrav och ett reformerat utbildningsinnehåll bedöms få stor påverkan på utbildningarna. Parallellt planeras nya och erfarenhetsbaserade utbildningsformer vilket förstärker behovet av samordning, prioritering och en gemensam strategisk inriktning för utbildningsutbudet.

Återkommande i översynen är upplevd oklar ansvarsfördelning och en önskan om tydligare besked om lärosätets långsiktiga ambitioner kopplat till lärarutbildningarna, exempelvis gällande utbildningsutbud, prioriteringar och profilering. I avsaknad av en gemensam strategisk riktning upplever många att utvecklings- och prioriteringsbeslut skjuts på framtiden och att beslut i stället fattas reaktivt och på programnivå. Universitetsledningen framhåller att verksamheten har bäst kännedom om utbildningarnas förutsättningar, medan verksamheten efterfrågar tydligare ramar, vägval och styrsignaler från ledningen. Lärarutbildningens samordningsråd (LSR) har bland annat ansvar för att ta fram ett strategidokument, men justerade uppdrag, ansvar och grupperingen Lärarutbildningens ledningsgrupp (LLG) framgår inte av arbetsordningar eller medarbetarwebben vilket kan bidra till otydlighet i ansvarsfördelningen och förklara varför arbetet inte påbörjats.

Jämförelsen med andra lärosäten visar att lärarutbildningarnas komplexitet hanteras på olika sätt, men att tydligt definierade ansvar, etablerade berednings- och beslutsvägar samt forum för samverkan är avgörande. Vid ett antal lärosäten har övergripande nämnd eller högskola ett samlat ansvar för samordning, kvalitet och strategiska frågor. Internrevisionen bedömer

att LLG och LSR vid Mittuniversitetet delvis fyller motsvarande funktioner, men utan ett lika tydligt definierat mandat eller en formell koppling till fakultets- och universitetsledning. Den upplevda avsaknaden av reglerade ärendeflöden och en tydlig ansvarsfördelning försvårar för LLG och LSR att fungera som effektiva länkar mellan verksamheten och beslutande nivåer.

Extern samverkan, med skolhuvudmän och andra lärosäten, är en avgörande förutsättning för lärarutbildningarnas kvalitet och långsiktiga hållbarhet. Översynen visar att det finns etablerade samarbeten, särskilt i operativa frågor, samtidigt som den strategiska dialogen kring utbildningsutbud, dimensionering och framtida kompetensförsörjning i dag saknar tydligt definierade och återkommande former.

Sammantaget ser internrevisionen förbättringsmöjligheter kopplat till intern styrning, strategisk styrning och extern samverkan. Översynen visar på behov av att tydliggöra ansvar och roller samt fastställa en strategisk riktning för lärarutbildningarna. För att kunna arbeta med den strategiska riktningen gör internrevisionen bedömningen att styrkedjan mellan lärarutbildningens olika grupperingar behöver tydliggöras. I arbetet med den strategiska inriktningen behöver dialog ske med skolhuvudmän men där behöver forum för dialog fastställas.

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Internrevisionen har, förutom sitt granskande uppdrag, möjlighet att tillhandahålla rådgivande och stödjande aktiviteter. Internrevisionen kan till exempel nyttjas till råd och stöd inom områden där brister redan finns identifierade och där ett proaktivt arbete kan hjälpa verksamheten. Större rådgivningsuppdrag ska inkluderas i revisionsplanen och beslutas av universitetsstyrelsen medan rådgivning som kan liknas vid tillfälliga samråd, vars tidsåtgång är liten, ingår i internrevisionens normala arbete och beslutas av internrevisionschef.

Läroarbetsutbildningens ledningsgrupp samt dekanerna vid fakulteten för humanvetenskap (HUV) och fakulteten vid naturvetenskap, teknik och medier (NMT) har efter förankring med rektor och prorektor önskat att internrevisionen genomför en översyn av läroarbetsutbildningarna och dess organisation och redovisa detta i en rådgivningsrapport. Bakgrunden för uppdraget är främst de utmaningar läroarbetsutbildningarna står inför.

1.2 Syfte och revisionsfrågor

Syftet med rådgivningsuppdraget är att ge ansvariga underlag att arbeta utifrån för att planera för en hållbar läroarbetsutbildning på kort och lång sikt. Syftet är även genomlysning av läroarbetsutbildningarnas organisation för att fastställa om den fungerar på ett sätt som tydliggör olika ansvars- och beslutsnivåer. Utifrån uppdragsbeskrivning avser rådgivningsuppdraget besvara nedanstående fråga:

- Vilka utmaningar finns, relaterat till de olika läroarbetsutbildningarna, samverkan och organisationen av läroarbetsutbildningarna?

Internrevisionen tar inte ställning till vilka specifika läroarbetsutbildningar som lärosätet bör bedriva i framtiden.

1.3 Metod

Rådgivningsuppdraget har genomförts genom intervjuer, dokumentstudier, datainsamling och en enklare omvärldsanalys.

Intervjuer har genomförts med rektor, prorektor, dekaner, vicedekan HUV, programansvariga, prefekter, proprefekter, handläggare, stödfunktioner,

nuvarande och tidigare samordnare av lärarutbildningar samt studentkåren, totalt 29 personer.

Data för programmen vid svenska lärosäten är inhämtat från statistikverket Bak- och framgrund som hämtar data ur flera olika register. Data tillhandahålls av Karlstad Universitet som under 2025 genomfört en genomlysning av sina program. En utmaning är att vissa lärosäten har samma projektkod för grundlärarutbildningarna vilket gör att de inte kan särredovisas utifrån inriktning i Bak- och framgrund, se Bilaga 1 Totala volymer grundlärarutbildning. Data kopplat till planeringstal, behöriga sökanden, registrerade och examen är hämtat från systemet Prodiver och data kopplat till sökande per län, kön och ålder är hämtat från systemet LISA. Data tillhandahålls av fakultetskansliet vid HUV. Utifrån att data är hämtat från olika system kan vissa differenser förekomma. Data kopplat till personalfördelning är hämtat från Retendo och tillhandahålls av Institutionen för pedagogik, psykologi och socialt arbete (PPS).

Internrevisionen har kontaktat sex andra lärosäten för att få reda på mer om deras organisering av lärarutbildningen. Digitala möten har genomförts med tre av lärosätena och med övriga har dialogen skett via e-post.

1.4 Kvalitetssäkring och rapportering

Utkast till rapport har kvalitetssäkrats genom att de som bidragit med information fått möjlighet att lämna synpunkter och kommentarer på innehållet. Under uppdragets gång har internrevisionen haft löpande dialog med samordnare av lärarutbildningarna.

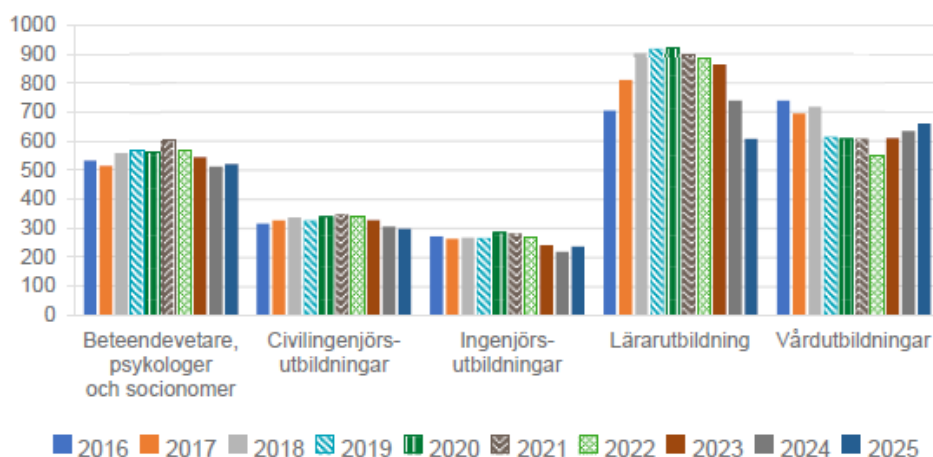
Slutrapportering genomförs skriftligt och muntligt till Lärarutbildningens ledningsgrupp i februari 2026. Rapporten tillgängliggörs på medarbetarwebben och diariet. Intervjuade personer får del av rapporten via e-post. Rådgivningsuppdraget sammanfattas kort i internrevisionens årsrapport 2026.

2 Lärarutbildningar vid Mittuniversitetet

Mittuniversitetet har sex lärarutbildningsprogram som inkluderar ämneskurser från sammanlagt fem institutioner från båda fakulteterna; Institutionen för pedagogik, psykologi och socialt arbete (PPS), Institutionen för humaniora och samhällsvetenskap (HSV), Institutionen för naturvetenskap, design och hållbar utveckling (NDH), Institutionen för

ingenjörsvetenskap, matematik och ämnesdidaktik (IMD) samt Institutionen för ekonomi, geografi, juridik och turism (EJT).

Under många år har lärarutbildningarna stått för de största volymerna bland yrkesutbildningar vid Mittuniversitetet men under senaste åren kan man se en tydlig minskning. 2025 stod i stället vårdutbildningarna för den största volymen bland yrkesutbildningar.

Figur 1 Yrkesutbildningsvolym per programgrupp, Mittuniversitetets årsredovisning 2025

Samtliga av Mittuniversitetets lärarutbildningar har distributionsformen campus/distans vilket innebär att studenten deltar i undervisningen på plats på campus cirka fyra till fem veckor per termin. Varje campusvecka varierar mellan två och fem dagar och vid dessa tillfällen ingår obligatoriska moment och examinationer. Samtliga utbildningar har studiefart 100 procent och inkluderar en verksamhetsförlagd utbildning (VFU) som genomförs ute på olika förskolor och skolor. Mittuniversitetets lärarstudenter placeras i huvudsak inom regionens förskolor och skolor men cirka 30 procent bedöms placeras utanför. Det finns en placeringsordning där studenterna i första hand placeras på en övningsskola där det finns utbildade handledare och i andra hand på en skola där det finns en legitimerad lärare inom samma inriktning som studenten läser.

När det gäller personalfördelningen för samtliga lärarutbildningar är andelen adjunkter hög, även om fördelningen kan skilja sig åt mellan olika program. Under perioden 2021–2025 kan man se att personalfördelningen varierade något. Mellan 2021 och 2023 ökade andelen adjunkter från 73

procent till 78 procent. Utvecklingen vände dock mellan 2023 och 2025, då adjunkternas andel sjönk till 72,5 procent. Personalfördelningen 2025 ligger därmed mycket nära nivåerna från 2021.

Tabell 1 Personalfördelning för samtliga lärarutbildningar, 2021, 2023 och 2025

År	Andel adjunkter	Andel lektorer
2021	73 %	27 %
2023	78 %	24 %
2025	72,5 %	27,5 %

Av de förstahandssökande som söker en lärarutbildning vid Mittuniversitetet är andelen kvinnor hög, från 60 procent till hela 97 procent beroende på program. Andelen kvinnor är som högst inom kompletterande pedagogisk utbildning (KPU) 60, förskollärarytbildningen och grundlärarutbildning med inriktning förskoleklass och årskurs 1–3.

Det är stor geografisk spridning på de som söker en lärarutbildning vid Mittuniversitetet även om en stor andel av förstahandssökande kommer från de län där universitetets campusorter är lokaliserade, Västernorrlands län och Jämtlands län. För KPU är dock flest förstahandssökande från Stockholms län. Jämför man åren 2021–2025 med åren 2016–2020 kan man se att för programmen grundlärare med inriktning fritidshem och grundlärare med inriktning mot arbete i årskurs 4–6 har andelen förstahandssökanden från Västernorrland och Jämtlands län ökat medan för ämneslärare med inriktning mot gymnasiet har andelen minskat. Andelen förstahandssökanden från olika län varierar dock för varje år. I bilaga 2 Andel förstahandssökanden framgår andelen förstahandssökanden från länen Västernorrlands län, Jämtlands län och Stockholms län.

Andelen registrerade studenter som tagit ut examen varierar mellan de olika programmen. Programmen KPU 60, fritidshem samt grundlärarprogrammet med inriktning förskoleklass och årskurs 1–3 har haft högsta andel som tagit examen medan ämneslärarprogrammet haft lägsta andel. Avhoppet bland studenter är som störst mellan termin ett och två och har under åren 2020–2024 legat så högt som 54 procent för vissa kullar. En utmaning som identifierats under senaste åren är att studenter som registrerat sig på första terminen inte dyker upp. Insatser genomförs första veckan för att få reda på varför studenterna inte kommer men i

många fall är det oklart varför avhoppen sker men i vissa fall har studenten missuppfattat programupplägget campus/distans. Programmen arbetar ständigt med att utveckla undervisningen och kurserna för att de ska tilltala studenterna och ge dem motivation till att fortsätta sina studier.

Av de som påbörjade lärarutbildningsstudier vid svenska lärosäten 2019–2024 har Mittuniversitetets andel legat mellan 1 procent och 5 procent beroende på program.

Tabell 2 Andel kvinnor, andel förstahandssökande från Jämtland och Västernorrland och andel registrerade som tagit examen vid Mittuniversitetet 2021–2025 (KPU 75 och 60 2023–2025) samt Mittuniversitetets andel av samtliga nybörjare 2019–2024.

Utbildning	Andel kvinnor	Andel Jämtland/ Västernorrland	Andel registrerade som tagit examen	MIUN:s andel av nybörjare
Förskola	93 %	40 %	71 %	4 %
Fritidshem	69 %	30 %	77 %	4 %
Grundlärare F-3	90 %	46 %	77 %	5 %
Grundlärare 4–6	73 %	50 %	63 %	4 %
Ämneslärare inriktning gymnasiet	60 %	37 %	39 %	1 %
KPU 90	60 %	27 %	73 %	1 %
KPU 75	65 %	16 %	50 %	3 %
KPU 60	97 %	10 %	79 %	4 %

Åldersfördelningen bland förstahandssökande till Mittuniversitetets lärarutbildningar skiljer sig åt beroende på program.

Grundlärarutbildningarna med inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1–3 och grundskolans årskurs 4–6 samt ämneslärare med inriktning mot gymnasiet har en hög andel yngre sökanden. Dessa program tycks i hög grad attrahera personer som går vidare till studier direkt efter gymnasiet eller efter en kortare period i arbetslivet.

Förskollärarutbildningen har också en relativt hög andel yngre sökande men skiljer sig genom en något jämnare spridning över åldersgrupperna och en högre andel äldre sökande vilket antyder att programmet även lockar personer som söker ett yrkesbyte eller vidareutbildning senare i livet. En liknande tendens framträder för fritidshemsutbildningen. De mest markanta åldersmässiga avvikelserna återfinns inom KPU där andelen äldre sökande är betydligt högre. Detta är inte oväntat i och med att KPU vänder sig till personer med arbetslivserfarenhet och akademisk bakgrund.

Åldersfördelningen för respektive år och program framgår av bilaga 3
Åldersfördelning.

Tabell 3 Andel förstahandssökanden utifrån ålder, 2021–2025 (KPU 75 och 60 2023–2025)

Utbildning	≤ 24 år	25–29 år	30–34 år	≥ 35 år
Förskola	31%	22%	18%	29%
Fritidshem	23%	24%	22%	31%
Grundlärare F-3	34%	20%	20%	26%
Grundlärare 4–6	37%	24%	14%	25%
Ämneslärare inriktning gymnasiet	55%	19%	11%	15%
KPU 90	4%	17%	17%	61%
KPU 75	0%	13%	23%	65%
KPU 60	3%	12%	19%	66%

I kommande avsnitt beskrivs Mittuniversitetets sex
lärarutbildningsprogram mer ingående utifrån nuläge och framtid. Ett
avsnitt tar kort upp uppdragsutbildningar. Inspel till Mittuniversitetets
framtida lärarutbildningar kan även hämtas från en intern studie,
erfarenheter från Universitetskanslersämbetets (UKÄ)
utbildningsutvärderingar och mål på antal examina som lyfts i sista
avsnittet.

2.1 Förskollärare

Lärarutbildningen med inriktning förskollärare har intag vår och höst i
Östersund och Sundsvall. Inriktningen omfattar totalt 7 terminer och
innehåller studier inom det förskolepedagogiska området (120 hp), en
utbildningsvetenskaplig kärna (60 hp) samt VFU (30 hp) inom relevant
verksamhet.

Inriktningen har under åren 2016–2025 antagit, i de fall de funnits behöriga
sökanden, cirka 20 procent fler studenter än planeringstalet. Antalet
behöriga sökanden och antagna har legat relativt högt och stabilt under
perioden 2016–2022, trots att planeringstalen varierat mellan åren. Därefter
sker en minskning i antalet behöriga sökanden och antalet registrerade. I
och med för få sökande har programstart i Östersund vårterminen 2026
ställt. Andel registrerade studenter som under åren 2016–2022 tagit ut
examen varierar mellan 58–82 procent. Under åren 2020–2024 har avhoppet
mellan termin ett och två legat mellan 5 procent och 54 procent, vanligast
är runt 20 procent.

Tabell 4 Planeringstal, behöriga sökanden, antagna, registrerade och examina programstart kullar 2016–2025

År	Planeringstal	Behöriga sökande	Antagna	Registrerade	Examen	Andel registrerade som tar examen
2016	90+90	1 298	225	167	137	82 %
2017	90+90	1 392	207	150	119	79 %
2018	60+60	1 145	145	115	86	75 %
2019	60+60	1 187	143	122	71	58 %
2020	60+70	1 064	164	132	93	70 %
2021	60+90	1 219	195	148	96	65 %
2022	60+60	1 056	148	111	44 ¹	
2023	90+60	908	178	121	-	
2024	60+70	724	126	88	-	
2025	70+60	705	151	93	-	

De största volymerna nybörjarstudenter inom förskolläraryrket totalt sett under 2019–2024 har Stockholms universitet, Göteborgs universitet och Malmö universitet haft. Mittuniversitetet har haft drygt 4 procent av nybörjarstudenterna.

Tabell 5 Antalet studenter som påbörjade förskolläraryrket på svenska lärosäten 2019–2024, totalt och fördelat på reguljär och arbetsintegrerad utbildning

Lärosäte	Totalt	Reguljär	Arbetsintegrerad
Göteborgs universitet	1 974	1 974	0
Högskolan Dalarna	192	192	0
Högskolan i Borås	1 204	895	310
Högskolan i Gävle	838	838	0
Högskolan i Halmstad	703	703	0
Högskolan Kristianstad	966	655	315
Högskolan Väst	493	493	0
Karlstads universitet	1 123	1 083	41
Linköpings universitet	678	678	0
Linnéuniversitetet	1 078	678	402
Luleå tekniska universitet	642	624	18
Malmö universitet	1 832	1 832	0
Mittuniversitetet	795	795	0
Mälardalens universitet	1 387	1 387	0

¹ Endast vårtermin 2022

Stiftelsen Högskolan i Jönköping	653	653	0
Stockholms universitet	1 967	1 967	0
Södertörns högskola	1 797	563	1 245
Umeå universitet	424	424	0
Uppsala universitet	1 271	1 271	0
Örebro universitet	499	499	0
Summa	19 842	17 657	2 308

Andelen förstahandssökanden från olika län varierar men under åren 2021–2025 var 40 procent av de förstahandssökande studenterna från Västernorrlands län eller Jämtlands län. Andelen förstahandssökanden från Västernorrlands län eller Jämtlands län var samma under åren 2016–2020.

Tabell 6 Andel sökande förskollärare och andel förstahandssökande förskollärare utifrån län, Mittuniversitetet, 2021–2025

Län	Andel sökande	Andel sökande prio 1
*	15 %	21 %
Blekinge	1 %	0 %
Dalarna	3 %	2 %
Gotland	0 %	0 %
Gävleborg	6 %	7 %
Halland	2 %	2 %
Jämtland	8 %	16 %
Jönköping	1 %	1 %
Kalmar	1 %	1 %
Kronoberg	1 %	0 %
Norrbottn	2 %	0 %
Skåne	8 %	5 %
Stockholm	19 %	11 %
Södermanland	1 %	1 %
Uppsala	3 %	2 %
Värmland	1 %	0 %
Norrbottn	3 %	2 %
Västernorrland	13 %	24 %
Västmanland	2 %	1 %
Västra Götaland	6 %	3 %
Örebro	2 %	1 %
Östergötland	2 %	1 %

* Avser adresser som inte kan härledas till ett visst län

I och med regeringsbeslut 18 december 2025 ska förskollärarytbildningen få ett förstärkt fokus på utbildningens undervisande och kunskapsutvecklande uppdrag genom att 15 hp omfördelas från utbildningsvetenskaplig kärna till mer förskolespecifik pedagogik. Tyngdpunkten ska ligga på barns språkutveckling, tidig läs- och skrivutveckling, matematikutveckling samt ledarskap i barngrupp. Nya examensmål betonar särskilt fonologisk medvetenhet och grundläggande läsinläring, liksom ett ökat inslag av kognitionsvetenskapligt perspektiv på lärande.

Programansvarig upplever att det finns bra förutsättningar för att utveckla programmet då det finns ett driv och en vilja att ändra sedan tidigare men man har avvaktat regeringsbeslut. Arbete pågår bland annat med att skapa kortare kurser i och med att varje kurs idag är 30 hp med delmoment. Förhoppningen är att 7,5 hp eller 15 hp kurser kan leda till tydligare innehåll i kurserna som också följer progressionen. Tankar finns även på att skapa en profil för programmet kring utomhuspedagogik, hälsa och barns välmående.

Arbete pågår även med att utveckla ett erfarenhetsbaserat förkollärarytprogram som är något kortare än ordinarie program. Tanken var att starta hösten 2026 men start planeras nu till hösten 2027. Utmaningen som andra lärosäten har kopplat till erfarenhetsbaserad utbildning är att man har många sökande men få som är behöriga. I dagsläget är det inte ekonomiskt hållbart att ge programmet från båda orterna i och med små studentkullar som man haft under de senaste terminerna. Utifrån detta finns tankar på att ersätta ordinarie program i Östersund och i stället ha det erfarenhetsbaserade programmet där.

Regeringens har beslutat om skärpta språkrav där minst betyg D i Svenska 3 krävs för antagning till programmet vilket innebär en extra utmaning framöver. Av de studenter som har pågående studier under höstterminen 2025 skulle 35 procent av studenterna varit obehöriga.

2.2 Grundlärare inriktning fritidshem

Lärarytbildningen med inriktning fritidshem har intag på höstterminen i Sundsvall. Inriktningen omfattar totalt 6 terminer (180 hp) och innehåller ämnes- och ämnesdidaktiska studier inom det fritidspedagogiska området

och ett praktiskt estetiskt ämne (90 hp), en utbildningsvetenskaplig kärna (60 hp) samt VFU (30 hp).

Inriktningen har haft utmaningen att anta studenter enligt planeringstal men försöker alltid göra ett överintag. Under perioden 2016–2022 ligger antalet behöriga sökanden stabilt även om planeringstal och antal antagna varierat. 2019 sticker ut med både lågt planeringstal och därmed även färre som antagits och registrerats. Det låga planeringstalet 2019 och uppehållet 2020 berodde på utvecklingsarbete utifrån UKÄ:s utbildningsutvärdering. Efter uppehållet återstartar inriktningen 2021 med högre planeringstal. Från 2022 och framåt minskar antalet behöriga sökanden och antagna gradvis. Andelen antaga som registrerar sig är stabil. Andel registrerade studenter som under åren 2016–2022 tagit ut examen varierat mellan 61–100 procent. Under åren 2021–2024 har avhoppet mellan termin ett och två legat mellan 13 procent och 33 procent. För åren 2015–2019 var avhoppet störst mellan termin två och tre.

Tabell 7 Planeringstal, behöriga sökande, antagna, registrerade och examina programstart kullar 2016–2025

År	Planeringstal	Behöriga sökande	Antagna	Registrerade	Examen	Andel registrerade som tar examen
2016	60	435	71	48	39	81 %
2017	60	444	76	52	39	75 %
2018	60	437	53	41	36	88 %
2019	30	439	38	31	31	100 %
2020	Inget intag					
2021	50	470	59	45	30	67 %
2022	50	412	55	46	28	61 %
2023	50	342	51	44	-	
2024	50	276	32	28	-	
2025	35	238	23	19	-	

De största volymerna nybörjarstudenter inom grundlärautbildning med inriktning fritidshem totalt sett under 2019–2024 har Stockholms universitet, Göteborgs universitet, Linköpings universitet och Södertörns högskola haft. Mittuniversitetet har haft knappt 4 procent av nybörjarstudenterna.

Tabell 8 Antalet studenter som påbörjade grundlärautbildningen med inriktning Fritidshem på svenska lärosäten 2019–2024. Arbetsintegrerat program exkluderat.

Lärosäte	Totalt
Göteborgs universitet	891
Högskolan Dalarna	0
Högskolan i Borås	121
Högskolan i Gävle	57
Högskolan i Halmstad	0
Högskolan Kristianstad	580
Högskolan Väst	213
Karlstads universitet	110
Linköpings universitet	622
Linnéuniversitetet	400
Luleå tekniska universitet	0
Malmö universitet	0
Mittuniversitetet	218
Mälardalens universitet	0
Stiftelsen Högskolan i Jönköping	342
Stockholms universitet	955
Södertörns högskola	835
Umeå universitet	190
Uppsala universitet	0
Örebro universitet	0
Summa	5 427

Andelen förstahandssökanden från olika län varierar varje år men en viss förskjutning går att utläsa i statistiken. Under åren 2021–2025 var 30 procent av de förstahandssökande studenterna från Västernorrlands län eller Jämtlands län. Tittar man på åren 2015–2019 var andelen förstahandssökanden från Västernorrland län och Jämtlands län 19 procent.

Tabell 9 Andel sökande fritidshem och andel förstahandssökande fritidshem utifrån län, Mittuniversitetet, 2021–2025

Län	Andel sökande	Andel Sökande prio 1
*	12 %	16 %
Blekinge	1 %	0 %
Dalarna	4 %	5 %
Gotland	1 %	1 %
Gävleborg	6 %	8 %

Län	Andel sökande	Andel Sökande prio 1
Halland	1 %	1 %
Jämtland	5 %	8 %
Jönköping	1 %	1 %
Kalmar	1 %	1 %
Kronoberg	1 %	1 %
Norrbottn	2 %	3 %
Skåne	7 %	4 %
Stockholm	18 %	11 %
Södermanland	3 %	2 %
Uppsala	3 %	3 %
Värmland	2 %	2 %
Norrbottn	2 %	2 %
Västernorrland	15 %	22 %
Västmanland	2 %	1 %
Västra Götaland	7 %	5 %
Örebro	3 %	2 %
Östergötland	2 %	1 %

* Avser adresser som inte kan härledas till ett visst län

Arbete pågår med att starta upp ett erfarenhetsbaserat program som är något kortare än ordinarie program med en mer distansförlagd form. Tanken var att starta hösten 2026 men start planeras nu till hösten 2027. Som lyfts tidigare är en utmaning med erfarenhetsbaserad utbildning att många söker men få är behöriga. Programmet ser även en risk att det erfarenhetsbaserade programmet kommer urholka ordinarie program.

På sikt vill programmet se över hur man kan tillmötesgå de behov som finns för potentiella framtida studenter som inte har den grundläggande behörighet som krävs för programmet. En vision är att på sikt kunna erbjuda studenter att genomföra de självständiga arbetena i en verksamhetsnära kontext och anpassa studenternas sista termin så att de har egna kurser till skillnad från nu när de delas med förskolelärostudenterna. Tankar finns även på att lyfta fram utomhuspedagogiken, men även bild och idrott, i större utsträckning.

Inriktningen fritidshem var den utbildning som fick störst kritik i UKÄ:s utbildningsutvärderingen 2019 och åtgärdsarbetet innebar bland annat förstärkning av disputerade lärare, omarbetade kursplaner och

examinationer, tydligare forskningsanknytning och bättre handledarkompetens för examensarbete. För att kunna genomföra åtgärderna halverad studentvolym höstterminen 2019 och intaget höstterminen 2020 pausades. I och med regeringsbeslut 18 december ska utrymmet för fritidspedagogiska studier utökas med 15 hp genom att hp omfördelas från utbildningsvetenskaplig kärna. I framtida arbete kan erfarenheter från åtgärdsarbetet och arbetet med det erfarenhetsbaserade programmet tillvaratas och programmet ser inga större utmaningar med att omfördela hp i och med att man redan omarbetat en kurs inom utbildningsvetenskaplig kärna. Av regeringsbeslut framgår även att utbildningsinnehållet ska i högre grad kopplas till skolans kunskapsuppdrag, särskilt när det gäller språkutveckling, grundläggande läs- och skrivinläring samt matematikutveckling. Syftet är att tydliggöra fritidshemmets pedagogiska roll och stärka kopplingen mellan undervisning och elevers lärande, utan skärpta antagningskrav i svenska.

Om antalet registrerade fortsätter enligt senaste åren är det en utmaning att få ihop programmet ekonomiskt. Det finns även frågetecken om två program, ordinarie program och det erfarenhetsbaserade, kommer att bära sig ekonomiskt. Programmet upplever dock att upplägget är ett sätt att tillgodose regionens upplevda behov. En lösning skulle kunna vara att ge ett par intagningsomgångar med dubbla program tills behovet fyllts.

2.3 Grundlärare inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1–3

Grundlärare med inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1–3 har intag på höstterminen i Sundsvall. Inriktningen omfattar totalt 8 terminer (240 hp) och innehåller ämnes- och ämnesdidaktiska studier i svenska, matematik, engelska, samhällsorienterade ämnen, naturorienterade ämnen och teknik (165 hp²), en utbildningsvetenskaplig kärna (60 hp) samt VFU (30 hp).

Inriktningen har haft utmaningen att anta studenter enligt planeringstal men försöker alltid göra ett överintag. Antalet antagna ligger relativt stabilt fram till 2019, varefter planeringstalen ökar och antalet antagna följer med uppåt under 2020–2021. Därefter sker en nedgång av antalet behöriga sökanden och antagna. Andel registrerade studenter som under åren 2016–

² Av de ämnes- och ämnesdidaktiska studierna ska 15 hp utgöra ämnesrelaterad VFU.

2022 tagit ut examen varierat mellan 65–88 procent. Avhoppet mellan termin ett och två har under åren 2021–2024 legat mellan 22 procent och 39 procent.

Tabell 10 Planeringstal, behöriga sökanden, antagna, registrerade och examina programstart kullar 2016–2025

År	Planeringstal	Behöriga sökande	Antagna	Registrerade	Examen	Andel registrerade som tar examen
2016	60	475	71	47	39	83 %
2017	60	485	70	45	32	71 %
2018	60	395	71	49	43	88 %
2019	60	430	60	52	46	88 %
2020	80	426	88	69	45	65 %
2021	80	407	96	64	45	70 %
2022	80	459	71	46	-	
2023	60	367	46	41	-	
2024	50	365	51	36	-	
2025	40	241	38	36	-	

De största volymerna nybörjarstudenter inom grundlärautbildning med inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1–3 totalt sett under 2019–2024 har Stockholms universitet, Göteborgs universitet och Linköpings universitet haft. Mittuniversitetet har haft drygt 4 procent av nybörjarstudenterna.

Tabell 11 Antalet studenter som påbörjade grundlärautbildningen med inriktning förskoleklass och årskurs 1–3 på svenska lärosäten 2019–2024. Studenter som påbörjat arbetsintegrerat program exkluderat.

Lärosäte	Totalt
Göteborgs universitet	1 036
Högskolan Dalarna	499
Högskolan i Borås	456
Högskolan i Gävle	77
Högskolan i Halmstad	373
Högskolan Kristianstad	459
Högskolan Väst	320
Karlstads universitet	*
Linköpings universitet	617
Linnéuniversitetet	86
Luleå tekniska universitet	357

Lärosäte	Totalt
Malmö universitet	*
Mittuniversitetet	372
Mälardalens universitet	599
Stiftelsen Högskolan i Jönköping	407
Stockholms universitet	1 665
Södertörns högskola	343
Umeå universitet	286
Uppsala universitet	*
Örebro universitet	398
Summa	8 134

*Framgår ej då lärosätet har samma programkod för F-3 och 4–6. Se bilaga 1.

Andelen förstahandssökanden från olika län varierar varje år men under åren 2021–2025 var 47 procent av de förstahandssökande studenterna från Västernorrlands län eller Jämtlands län. Andelen förstahandssökanden från Västernorrlands län eller Jämtlands län var under 2016–2020 50 procent.

Tabell 12 Andel sökande grundlärautbildning och andel förstahandssökande grundlärautbildning F-3 utifrån län, Mittuniversitetet, 2021–2025

Län	Andel sökande	Andel Sökande prio 1
*	10 %	13 %
Blekinge	1 %	1 %
Dalarna	1 %	1 %
Gotland	0 %	0 %
Gävleborg	7 %	7 %
Halland	1 %	1 %
Jämtland	8 %	14 %
Jönköping	1 %	0 %
Kalmar	1 %	1 %
Kronoberg	1 %	0 %
Norrbottn	1 %	0 %
Skåne	5 %	3 %
Stockholm	24 %	16 %
Södermanland	2 %	1 %
Uppsala	4 %	2 %
Värmland	1 %	0 %
Norrbottn	3 %	3 %
Västernorrland	19 %	33 %

Län	Andel sökande	Andel Sökande prio 1
Västmanland	1 %	1 %
Västra Götaland	5 %	2 %
Örebro	2 %	1 %
Östergötland	2 %	1 %

* Avser adresser som inte kan härledas till ett visst län

Tankar finns på ökat samarbete mellan programmet och programmet grundlärare med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 4–6. Men även ökat samarbete med andra program, tex socionomer, beteendevetare och psykologer, för att möjliggöra profilering och eventuellt skapa större intresse för Mittuniversitetets lärarprogram. Styrkeområden som lyfts är en stark VFU-organisation och nära kontakt med studenter. Eventuellt även samarbetet med psykologi och socialt arbete i och med ökad psykisk ohälsa bland elever. Programmet har även en önskan att bygga träningssalar där studenterna kan träna på undervisning.

Från och med 2028-07-01 ändras inriktningen grundlärarexamen med inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1–3 till grundlärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 1–4. I och med regeringsbeslut får programmet en förstärkning av ämnesstudierna och ämnesdidaktiska studier i och med att 15 hp omfördelas från utbildningsvetenskaplig kärna. Av 180 hp i ämnesstudier och de ämnesdidaktiska studier ska minst 37,5 hp avsättas för svenska, med stark betoning på evidensbaserad läs- och skrivinlärning, vilket är en utökning med 7,5 hp jämfört med dagens utbildning. Vad resterande utökning, 7,5 hp, ska avsättas till är upp till respektive lärosäte. Vissa lärosäten har tankar på att fördela poängen till matematik medan vissa vill fördela till språkutvecklande arbetssätt. Vid Mittuniversitetet pågår diskussioner om fördelning av poäng.

Om studenttalet håller sig kring 40 stycken bär sig programmet ekonomiskt. En utmaning är de skärpta språkkrav som regeringen beslutat. För grundlärare med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 1–4 kommer det att krävas minst betyg C i Svenska 3 för antagning. Av de studenter som har pågående studier under höstterminen 2025 skulle 53 procent av studenterna varit obehöriga.

2.4 Grundlärare inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 4–6

Grundlärare med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 4–6 har intag på höstterminen i Sundsvall. Inriktningen omfattar totalt 8 terminer (240 hp) och innehåller ämnes- och ämnesdidaktiska studier i svenska, matematik, engelska och ett fördjupningsområde i något av de valbara områdena naturorienterande ämnen och teknik, samhällsorienterande ämnen, svenska som andraspråk eller det praktiskt estetiska ämnet bild (165 hp³), en utbildningsvetenskaplig kärna (60 hp) samt VFU (30 hp).

Inriktningen har under åren 2016–2022 antagit, 2019 exkluderat, cirka 25 procent fler studenter än planeringstalet men från och med 2023 har inriktningen haft utmaningar att anta studenter enligt planeringstal. Under perioden 2016–2019 ligger både antagna och registrerade på en stabil nivå där 2019 sticker ut med en markant topp i antalet behöriga sökanden, antagna och registrerade. Detta beror på att 2019 antogs studenter till en arbetsintegrerad utbildning mot årskurs 4–6. Endast ett intag till den arbetsintegrerade utbildningen genomfördes. 2020 genomfördes inget intag på grund av utvecklingsarbete kopplat till UKÄ:s utbildningsutvärdering. Efter uppehållet återstartar inriktningen 2021 på en nivå som ligger något lägre än före uppehållet. 2022 visar en återhämtning med relativt höga nivåer av behöriga sökande, antagna och registrerade. Från och med 2023 minskar däremot antalet behöriga sökande, vilket i sin tur leder till färre antagna och registrerade. Andel registrerade studenter som under åren 2016–2022 tagit ut examen varierat mellan 47–79 procent. Avhoppet mellan termin ett och två har under åren 2021–2024 legat mellan 13 procent och 33 procent.

Tabell 13 Planeringstal, behöriga sökanden, antagna, registrerade och examina programstart kullar 2016–2025. Inkl. studenter på arbetsintegrerat program i och med samma programkod

År	Planeringstal	Behöriga sökande	Antagna	Registrerade	Examen	Andel registrerade som tar examen
2016	40	336	50	37	26	70 %
2017	40	414	55	34	16	47 %
2018	40	355	50	33	26	79 %
2019	40	600	72	51	34	67 %

³ Av de ämnes- och ämnesdidaktiska studierna ska 15 hp utgöra ämnesrelaterad VFU.

2020	Inget intag					
2021	40	250	45	30	15	50 %
2022	45	381	54	42	-	
2023	45	273	24	21	-	
2024	40	243	34	30	-	
2025	30	180	24	22	-	

De största volymerna nybörjarstudenter inom grundlärautbildning med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 4–6 totalt sett under 2019–2024 har Stockholms universitet och Göteborg universitet haft. Mittuniversitetet har haft knappt 4 procent av nybörjarstudenterna.

Tabell 14 Antalet studenter som påbörjade grundlärautbildningen med inriktning årskurs 4–6 på svenska lärosäten 2019–2024.

Lärosäte	Totalt
Göteborgs universitet	971
Högskolan Dalarna	393
Högskolan i Borås	320
Högskolan i Gävle	41
Högskolan i Halmstad	297
Högskolan Kristianstad	406
Högskolan Väst	..C
Karlstads universitet	*
Linköpings universitet	351
Linnéuniversitetet	25
Luleå tekniska universitet	255
Malmö universitet	*
Mittuniversitetet	213
Mälardalens universitet	251
Stiftelsen Högskolan i Jönköping	326
Stockholms universitet	1089
Södertörns högskola	346
Umeå universitet	242
Uppsala universitet	*
Örebro universitet	268
Summa	5 659

*Framgår ej då lärosätet har samma programkod för F-3 och 4–6. Se bilaga 1 för totala volymer. ..C data is concealed

Andelen förstahandssökanden från olika län varierar varje år men en viss förskjutning går att utläsa i statistiken. Under åren 2021–2025 var 50 procent av de förstahandssökande studenterna från Västernorrlands län eller Jämtlands län. Tittar man på åren 2015–2019 var andelen förstahandssökanden från Västernorrland län eller Jämtlands län knappt 40 procent.

Tabell 15 Andel sökande grundlärautbildning och andel förstahandssökande grundlärautbildning 4–6 utifrån län, Mittuniversitetet, 2021–2025

Län	Andel sökande	Andel Sökande prio 1
*	10 %	12 %
Blekinge	1 %	0 %
Dalarna	2 %	0 %
Gotland	0 %	0 %
Gävleborg	7 %	8 %
Halland	1 %	1 %
Jämtland	8 %	13 %
Jönköping	1 %	0 %
Kalmar	1 %	0 %
Kronoberg	1 %	1 %
Norrbotten	1 %	0 %
Skåne	5 %	3 %
Stockholm	22 %	13 %
Södermanland	2 %	1 %
Uppsala	3 %	3 %
Värmland	0 %	0 %
Norrbotten	3 %	1 %
Västernorrland	20 %	37 %
Västmanland	1 %	1 %
Västra Götaland	5 %	4 %
Örebro	2 %	1 %
Östergötland	2 %	1 %

* Avser adresser som inte kan härledas till ett visst län

Programmet ser ett behov att se över möjligheten att ge utbildningen även från campus Östersund samt utreda möjligheten att återigen erbjuda en arbetsintegrerad utbildning. Detta för att öka rekrytering men även kompetensförsörjning i regionen. Utifrån lärosätets vision och det sammanhang universitetet verkar i har ett utvecklingsarbete påbörjats för

att skapa ett mervärde för studenter i deras utbildning. Utvecklingsarbetet utgår från och tar tillvara befintlig forskning vid lärosätet om hållbar utveckling. Det inkluderar även frågor om minoritetsbefolkningar, samiska perspektiv och utbildning/undervisning i glesbygd. Kopplat till samiska perspektiv planerar programmet tillsammans med NORD universitetet att ansöka om Interreg Aurora medel. Programmet vill även fortsätta utveckla och stärka forskningsanknytningen.

Från och med 2028-07-01 ändras inriktningen grundlärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 4–6 till grundlärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 5–7. I och med regeringsbeslut får programmet en förstärkning av ämnesstudierna och ämnesdidaktiska studier i och med att 15 hp omfördelas från utbildningsvetenskaplig kärna. Av de 180 hpen i ämnesstudier och de ämnesdidaktiska studier ska minst 37,5 hp avsättas för svenska, med stark betoning på evidensbaserad läs- och skrivinlärning, vilket är en utökning med 7,5 hp jämfört med dagens utbildning.

En utmaning för programmet är de skärpta språkrav som regeringen beslutade. För grundlärare med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 5–7 kommer det att krävas minst betyg C i Svenska 3 för antagning. Av de studenter som har pågående studier under höstterminen 2025 skulle 50 procent av studenterna varit obehöriga.

2.5 Ämneslärare inriktning mot arbete i gymnasieskola

Ämneslärare med inriktning mot arbete i gymnasiet har intag på höstterminen och omfattar totalt 10–11 terminer (300–330 hp) beroende på ämneskombination. Undervisningsämnena på Mittuniversitetet är:

- Matematik
- Svenska
- Samhällskunskap
- Historia
- Engelska

Mittuniversitetet har intag i Östersund och Sundsvall för samtliga undervisningsämnena med undantag för matematik som endast har intag i Sundsvall. Utbildningen innehåller ämnes- och ämnesdidaktiska studier

(225 hp/255 hp⁴) omfattande två undervisningsämnen, en utbildningsvetenskaplig kärna (60 hp) samt VFU (30 hp). Det första ämnet läser studenten på Mittuniversitetet och det andra ämnet antingen på Mittuniversitetet eller något annat av de lärosäten som universitetet samarbetar med i norra Sverige; Höskolan Dalarna, Luleå tekniska universitet eller Höskolan i Gävle.

Antalet behöriga sökanden varierar under perioden 2016–2025 vilket bland annat beror på antalet programinriktningar. Under perioden 2016–2018 ligger antalet antagna högt, betydligt högre än planeringstalen. År 2019 sjunker antalet antagna kraftigt men registrerade minskar ännu mer. Efterföljande år har däremot både höga antagningssiffror och höga registreringssiffror. Efter 2020 varierar antalet antagna och registrerade kraftigt. I och med för få behöriga sökande genomfördes inget intag 2025 i Östersund och kullen 2024 i Östersund hade många avhopp vilket resulterat att kvarvarande studenten i Östersund flyttades över till Sundsvall. Andel registrerade studenter som under åren 2016–2022 tagit ut examen varierat mellan 27–57 procent. Avhoppet mellan termin ett och två har under åren 2021–2024 legat mellan 13 procent och 50 procent.

Tabell 16 Programinriktningar, planeringstal, behöriga sökanden, antagna, registrerade och examina programstart kullar 2016–2025

Ar	Program-inriktningar	Planerings-tal	Behöriga sökande	Antagna	Registrerade	Examen	Andel registrerade som tar examen
2016	6	30	393	62	50	15	30 %
2017	6	30	372	59	44	14	31 %
2018	6	12	253	43	33	9	27 %
2019	9	55	263	43	25	14	56 %
2020	6	56	281	68	35	20	57 %
2021	4	56	234	65	34	-	
2022	1	56	65	14	11	-	
2023	4	120	564	52	39	-	
2024	1	20	194	20	16	-	
2025	4	46	350	43	42	-	

De största volymerna nybörjarstudenter inom grundlärautbildning med inriktning mot arbete i gymnasieskolan totalt sett under 2019–2024 har

⁴ Av de ämnes- och ämnesdidaktiska studierna ska 15 hp utgöra ämnesrelaterad VFU.

Stockholms universitet, Göteborg universitet och Malmö universitet haft. Mittuniversitetet har haft knappt 1 procent av nybörjarstudenterna.

Tabell 17 Antal studenter som påbörjade ämneslärarprogram 2019 – 2023 på svenska lärosäten

Lärosäte	Antal studenter
Gymnastik- och idrottshögskolan	510
Göteborgs universitet	2 082
Högskolan Dalarna	1 578
Högskolan i Borås	105
Högskolan i Gävle	530
Högskolan i Halmstad	150
Högskolan Kristianstad	230
Högskolan Väst	393
Karlstads universitet	1 344
Konstfack	95
Kungl. Musikhögskolan i Stockholm	148
Kungl. Tekniska högskolan	19
Linköpings universitet	1 215
Linnéuniversitetet	887
Luleå tekniska universitet	112
Lunds universitet	848
Malmö universitet	1 685
Mittuniversitetet	190
Mälardalens universitet	214
Stiftelsen Högskolan i Jönköping	444
Stockholms konstnärliga högskola	12
Stockholms universitet	2 095
Södertörns högskola	454
Umeå universitet	744
Uppsala universitet	1 508
Örebro universitet	622
Summa	17 512

Andelen förstahandssökanden från olika län varierar varje år men en viss förskjutning går att utläsa i statistiken. Under åren 2021–2025 var 37 procent av de förstahandssökande studenterna från Västernorrlands län eller Jämtlands län. Andelen förstahandssökanden från Västernorrlands län eller Jämtlands län var under åren 2016–2020 50 procent.

Tabell 18 Andel sökande och andel förstahandssökande för ämneslärare inriktning gymnasiet, Mittuniversitetet, 2021–2025

Län	Andel sökande	Andel Sökande prio 1
*	28 %	22 %
Blekinge	1 %	1 %
Dalarna	1 %	1 %
Gotland	0 %	1 %
Gävleborg	4 %	5 %
Halland	1 %	0 %
Jämtland	5 %	9 %
Jönköping	1 %	0 %
Kalmar	1 %	0 %
Kronoberg	1 %	0 %
Norrbotten	1 %	2 %
Skåne	5 %	4 %
Stockholm	17 %	13 %
Södermanland	2 %	2 %
Uppsala	3 %	3 %
Värmland	1 %	1 %
Norrbotten	2 %	1 %
Västernorrland	16 %	28 %
Västmanland	1 %	1 %
Västra Götaland	6 %	4 %
Örebro	2 %	1 %
Östergötland	3 %	1 %

* Avser adresser som inte kan härledas till ett visst län

För att locka fler studenter finns tankar på att skapa ämnespaket som sedan kan kompletteras med någon form av kompletterande pedagogisk utbildning. Det viktigaste för programmet just nu är dock att få till samläsningen för att skapa större studentgrupper men även öka kvaliteten. Önskan är att bygga en programkänsla. Mittuniversitetet har tidigare haft tankar på fler undervisningsämnen. 2020 ansökte lärosätet om tillstånd att utfärda ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan i undervisningsämnet naturkunskap. Bedömningen från UKÄ var dock att Mittuniversitetet inte har de förutsättningar som krävs. 2017 ansökte lärosätet även om tillstånd att utfärda ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan i undervisningsämnet religionskunskap men efter sakkunnigas yttrande valde Mittuniversitetet 2018 att återkalla sin

ansökan. I dagsläget finns inga tankar på nya undervisningsämnen utan diskussionerna handlar mer om att minska antalet inriktningar. De ämnen som bedöms påverkas mest om Mittuniversitetet inte skulle ha ämneslärarprogrammet alls är samhällskunskap och geografi. Dessa utifrån att ämnena inte är egna huvudområden.

En diskussion har påbörjats om att starta ämneslärare med inriktning mot arbete i årskurs 7–9 och i den diskussionen behöver regeringsbeslutet från 18 december 2025 beaktas. Beslutet innebär att från och med 2028-07-01 stärks ämnesdidaktiken och det andra undervisningsämnet ska omfatta minst 60 hp för att säkerställa tillräcklig ämnesbredd för ämneslärare med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 8–10.

Regeringsbeslutet innebär även förändringar för ämneslärare med inriktningen gymnasiet. Beslutet innebär en tydligare integrering mellan ämneskunskap och ämnesdidaktik samt ett ökat fokus på undervisningsskicklighet, bedömning och betygssättning. För utbildning med inriktning mot arbete i gymnasieskolan ska ämnesstudierna och de ämnesdidaktiska studierna omfatta totalt 240 hp i två undervisningsämnen jämfört med dagens totala 225 hp. Utbildningen ska omfatta ämnesstudier och ämnesdidaktiska studier på totalt 270 hp i två undervisningsämnen om undervisningsämnet svenska, samhällskunskap eller musik ingår. För båda inriktningarna betonas kognitionsvetenskapliga perspektiv på lärande i större utsträckning än tidigare.

I och med regeringsbeslut höjs språkraven för ämneslärare till minst betyg C i Svenska 3 för ämneslärare. Av de studenter som har pågående studier under höstterminen 2025 skulle andelen obehöriga variera mellan 53 och 64 procent beroende på ämnesinriktning.

- Matematik – inga studenter som har pågående studier
- Svenska – andel obehöriga 53 procent
- Samhällskunskap – andel obehöriga 64 procent
- Historia – andelen obehöriga 55 procent

2.6 Kompletterande pedagogisk utbildning

Mittuniversitetet har tre kompletterande pedagogiska utbildningsprogram. Kompletterande pedagogisk utbildning (KPU) är en påbyggnadsutbildning för den som vill bli lärare och som redan har avklarade högskolestudier. Vid Mittuniversitetet finns; KPU 90 hp, KPU 75 hp och KPU 60 hp. Under

åren 2016–2018 hade Mittuniversitetet även KPU förhöjd studietakt. Dessa redovisas inte i denna rapport. KPU 75 hp och KPU 60 hp är ett regeringsuppdrag under perioden 2022 till 2028. KPU har generellt en god genomströmning men studentantalet är lågt.

De största volymerna nybörjarstudenter inom KPU totalt sett under 2019–2024 har Karlstad universitet och Göteborg universitet haft.

Mittuniversitetet har haft knappt 1 procent av nybörjarstudenterna.

Tabell 19 Antal nybörjarstudenter som påbörjade KPU 2019 – 2024 på svenska lärosäten

Lärosäte	KPU90	KPU75	KPU60	KPU Total
Chalmers tekniska högskola	51	0	0	51
Gymnastik- och idrottshögskolan	229	0	28	229
Göteborgs universitet	943	0	0	943
Högskolan Dalarna	287	0	0	287
Högskolan i Gävle	171	10	11	208
Högskolan i Halmstad	248	0	196	306
Högskolan Väst	134	0	73	207
Karlstads universitet	901	0	100	1000
Kungl. Musikhögskolan i Stockholm	173	0	0	173
Kungl. Tekniska högskolan	327	0	56	377
Linköpings universitet	374	85	117	570
Linnéuniversitetet	314	0	0	314
Luleå tekniska universitet	650	0	0	650
Lunds universitet	244	0	0	244
Malmö universitet	150	34	38	220
Mittuniversitetet	87	6	26	118
Mälardalens universitet	430	58	0	487
Stiftelsen Högskolan i Jönköping	44	0	0	44
Stockholms universitet	533	21	0	554
Södertörns högskola	161	0	0	161
Umeå universitet	520	0	0	520
Uppsala universitet	604	0	0	604
Örebro universitet	55	0	0	55
Summa	7 312	211	634	7 967

Andelen förstahandssökanden från olika län varierar varje år men av de som söker KPU vid Mittuniversitetet kommer flest studenter från Stockholms län. Om man tittar på sökande som valt Mittuniversitetet som förstahandsalternativ är även där andel sökande flest från Stockholms län störst. För KPU 90 är andelen förstahandssökande från Västernorrland och

Jämtland relativt hög median för KPU 75 och KPU 60 även andelen förstahandssökande från Skåne hög.

Tabell 20 Andel sökande och andel förstahandssökande KPU utifrån län, KPU 90 2021–2025 och KPU 75 2023 och KPU 60 2023-2025

Län	Andel sökande KPU 90	Andel Sökande prio 1 KPU 90	Andel sökande KPU 75	Andel Sökande prio 1 KPU 75	Andel sökande KPU 60	Andel Sökande prio 1 KPU 60
*	7 %	8 %	8 %	8 %	5 %	6 %
Blekinge	1 %	1 %	1 %	0 %	1 %	1 %
Dalarna	2 %	2 %	1 %	2 %	1 %	2 %
Gotland	1 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Gävleborg	2 %	2 %	5 %	5 %	2 %	3 %
Halland	1 %	2 %	1 %	1 %	2 %	3 %
Jämtland	6 %	12 %	6 %	9 %	3 %	3 %
Jönköping	1 %	2 %	3 %	3 %	2 %	3 %
Kalmar	1 %	1 %	1 %	0 %	2 %	2 %
Kronoberg	1 %	1 %	3 %	4 %	1 %	1 %
Norrbottn	2 %	3 %	0 %	1 %	2 %	2 %
Skåne	8 %	7 %	11 %	12 %	12 %	10 %
Stockholm	34 %	21 %	32 %	29 %	36 %	34 %
Södermanland	2 %	2 %	3 %	4 %	2 %	2 %
Uppsala	8 %	4 %	1 %	0 %	4 %	4 %
Värmland	7 %	9 %	2 %	3 %	1 %	1 %
Norrbottn	2 %	1 %	1 %	2 %	2 %	3 %
Västernorrland	9 %	15 %	5 %	6 %	4 %	7 %
Västmanland	0 %	0 %	5 %	4 %	2 %	1 %
Västra Götaland	3 %	3 %	6 %	3 %	9 %	9 %
Örebro	1 %	0 %	3 %	3 %	2 %	1 %
Östergötland	2 %	1 %	2 %	2 %	4 %	3 %

* Avser adresser som inte kan härledas till ett visst län

En utmaning för alla tre program är att kunna erbjuda undervisning i ämnesspecifik didaktik. Detta kräver bred kompetens inom flera ämnesområden, och små studentgrupper i kombination med många möjliga ämneskombinationer gör det svårt att organisera undervisningen på ett resurseffektivt sätt. En väg framåt är att öka samverkan med grund- och gymnasieskolor, särskilt inom ämnesdidaktik, exempelvis genom

gästlärare, nätverk eller praktiska samarbeten. En annan möjlighet är att begränsa antalet ämneskombinationer inom programmen, för att samla resurser och skapa en tydligare ämnesprofil.

2.6.1 KPU 90

KPU 90 hp är för den som vill bli ämneslärare och som redan har avklarade högskolestudier i ett eller flera skolämnen. KPU90 har intag på höstterminen i Sundsvall från och med höstterminen 2025. Tidigare hade KPU 90 intag på sommaren. KPU 90 omfattar totalt tre terminer. Utbildningen innehåller utbildningsvetenskaplig kärna (45 hp), VFU (30 hp) samt ett självständigt arbete i ämnesdidaktik (15 hp). KPU 90 har inriktningarna:

- Ämneslärare med inriktning att arbeta i årskurs 7–9 – ett ämne
- Ämneslärare med inriktning att arbeta i gymnasiet – ett ämne
- Ämneslärare med inriktning att arbeta i årskurs 7–9 – två ämnen
- Ämneslärare med inriktning att arbeta i gymnasiet – två ämnen
- Ämneslärare med inriktning att arbeta i årskurs 7–9 – tre ämnen

Undervisningsämnena vid Mittuniversitetet för KPU 90 är:

- Biologi
- Engelska
- Fysik
- Historia
- Kemi
- Matematik
- Samhällskunskap
- Svenska

Inriktningen har haft utmaningen att anta studenter enligt planeringstal men försöker alltid göra ett överintag. Under perioden 2016–2019 ligger antalet antagna och registrerade på små men stabila nivåer. 2020 ökar antalet antagna kraftigt och registrerade följer med i samma riktning. 2021 och 2022 har högre planeringstal än tidigare år men antagna och registrerade ligger långt under dessa nivåer. Från och med 2023 kan man se ett minskat antal behöriga sökanden, antagna och registrerade vilket bedöms bero på introduktionen av KPU 75 och KPU 60.

Tabell 21 Planeringstal, antagna, registrerade och examina programstart kullar 2016–2025

År	Planeringstal	Behöriga sökande	Antagna	Registrerade	Examen	Andel registrerade som tar examen
2016	10	58	12	12	9	75 %
2017	5	69	17	14	6	43 %
2018	16	72	12	10	8	80 %
2019	20	32	13	9	9	100 %
2020	20	54	29	22	21	95 %
2021	40	48	31	18	14	78 %
2022	40	38	18	11	8	73 %
2023	10	25	14	10	7	70 %
2024	12	20	9	7	1	14 %
2025	10	22	7	4		

I och med regeringsbeslut omformas innehållet för KPU 90 till en mer sammanhållen utbildning med 45 hp utbildningsvetenskaplig kärna, 15 hp ämnesstudier och ämnesdidaktiska studier och 30 hp VFU. Inom den utbildningsvetenskapliga kärnan kan ett självständigt arbete om 15 hp ingå i de fall det krävs för examen. Förändringen i innehåll gäller från och med 2028-07-01. Inga skärpta språkkrav i svenska infördes för denna utbildningsväg.

I och med KPU 75 och KPU 60 väljer färre studenter KPU 90 och Mittuniversitetet skulle kunna se över vilka ämnen som ska erbjudas. Detta utifrån att det är en utmaning att kunna tillhandahålla ämnesdidaktik inom flera ämnen. De erfarenhetsbaserade utbildningarna som planeras för förskollärare och fritidshem bedöms även kunna påverka antalet sökande för KPU.

2.6.2 KPU 75

KPU 75 hp är för den som har en generell examen eller yrkesexamen och vill bli grundlärare med inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1–3. KPU 75 har intag på vårterminen i Sundsvall och omfattar totalt tre terminer. På grund av för få behörigt sökande genomfördes inga intag 2024 och 2025. Utbildningen innehåller utbildningsvetenskaplig kärna (45 hp), VFU (20 hp) samt ett självständigt arbete i ämnesdidaktik (15 hp). Undervisningsämnena vid Mittuniversitetet för KPU 75 är:

- Matematik
- NO (Biologi, kemi, fysik)
- Teknik

KPU 75 har ett stort antal sökande, men många saknar behörighet, då de ofta har en bakgrund som förskollärare, vilket inte uppfyller kraven för antagning. KPU 75 har haft ett intag 2023 men antalet antagna och registrerade var lågt. Nytt intag planeras till 2026. Av dem som registrerade sig tog 50 procent examen.

Tabell 22 Planeringstal, behöriga sökande, antagna, registrerade och examina programstart kullar 2023–2025

År	Planeringstal	Behöriga sökande	Antagna	Registrerade	Examen	Andel registrerade som tar examen
2023	9	21	5	4	2	50 %
2024	Inget intag					
2025	Inget intag					

I och med få behöriga sökande till inriktningen förskoleklass och grundskolans årskurs 1–3 finns tankar på att i stället ha ett KPU 75 med inriktning mot arbete i årskurs 4–6. Arbetet med att utveckla ett nytt program tar dock tid och arbetet skulle kunna vara klart i samband med att försöksverksamheten avslutas.

2.6.3 KPU 60

KPU 60 hp är för den som har en generell examen eller yrkesexamen och vill bli ämneslärare på gymnasiet. KPU 60 har intag på vårterminen i Sundsvall och omfattar totalt två terminer. Utbildningen innehåller utbildningsvetenskaplig kärna (20 hp), VFU (20 hp) samt ämnesdidaktiska studier (20 hp). Undervisningsämnena för KPU 60 är samma som för KPU 90.

KPU 60 har haft intag under åren 2023–2025. 2023 hade ett lägre planeringstal än efterföljande år vilket innebar att antalet antagna och registrerade ökade något under åren 2024–2025. Av de som registrerar sig är andelen som tar examen hög.

Tabell 23 Planeringstal, behöriga sökanden, antagna, registrerade och examina
programstart kullar 2023–2025

År	Planerings- tal	Behöriga sökande	Antagna	Registrerade	Examen	Andel registrerade som tar examen
2023	20	37	11	9	7	78 %
2024	40	37	16	15	12	80 %
2025	40	33	14	10		

Det begränsade ämnesutbudet inom KPU 60 har visat sig vara ett hinder för tillväxt. Tankar finns på att utöka KPU 60 med inriktning ämneslärare med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7–9. Arbetet med att utveckla ett nytt program tar dock tid och arbetet skulle kunna vara klart i samband med att försöksverksamheten avslutas.

2.7 Uppdragsutbildningar

Skolverket är Mittuniversitetets största uppdragsgivare kopplat till uppdragsutbildning och stod 2025 för 90 procent av omsättningen.

Majoriteten av uppdragsutbildningar från Skolverket kopplar även till lärarutbildningarna. Det handlar bland annat om Rektorsprogrammet, Samverkan för bästa Skola/Riktade insatser för högre kunskapsresultat och ökad målfyllelse (RI) och Lärarlyftet. När det gäller

Rektorsprogrammet har Mittuniversitetet haft uppdraget sedan 2015 och en ny sökomgång för perioden 2027–2033 pågår. Ett positivt besked skulle innebära en fortsatt utveckling av utbildningen och en omsättning på cirka 45 miljoner kronor per år medan ett negativt besked skulle innebära stora personella och ekonomiska utmaningar. Kopplat till rektorsprogrammet finns även fortbildningskurser. Rektorsprogrammet har intag vår och höst. Vårterminen 2026 har dock behövt ställas på grund av för få sökanden. För Samverkan bästa skola/RI finns uppdrag kopplat till fyra kommuner där tre avslutas i mitten av 2026 och ett avslutas i mitten av 2027.

Mittuniversitetet inväntar en ny omgång av ansökan för nya huvudmän. Inom Lärarlyftet finns vid översynen tolv olika 15–30 hp kurser. Kursstart för dessa är 2025 eller 2026. Utöver de större uppdragen finns även ett antal mindre uppdrag från Skolverket.

Uppdragsutbildningar från Skolverket sker genom ett anbudsförfarande. Som huvudregel går anbudsförfrågningarna ut brett för att säkerställa att alla lärosäten ges möjlighet att inkomma med offert. Detta är av betydelse bland annat för att säkerställa bred vetenskaplig förankring i det aktuella

uppdraget och för att främja konkurrens. När det gäller Skolverkets uppdragsutbildningar är det inte ovanligt att det finns ett regeringsuppdrag som ligger till grund för uppdragsutbildningen. I ett sådant regeringsuppdrag anges ofta vissa kriterier som ska gälla vid val av anordnande lärosäten. Exempelvis kan nämnas att anordnande lärosäten måste inneha en viss specifik examensrätt eller att anordnande lärosäten har lärarutbildning. I sådana fall skickas enbart förfrågningar till lärosäten som faktiskt kan anordna den aktuella uppdragsutbildningen.

Tabell 24 Intäkter från uppdragsutbildning, tkr och Skolverkets andel

År	Intäkter (Avgifter)	Andel Skolverket
2021	23 883	96 %
2022	30 046	95 %
2023	21 449	94 %
2024	26 582	88 %
2025	28 028	90 %

2.8 Inspel till framtida lärarutbildningar

2.8.1 Intern studie

Studien *Barriers to Learning in Humanities: The Relationship between First Language Skills and Learning Outcomes in Educational Science*⁵ bygger på data från 2 583 studenter antagna vid Mittuniversitetet under 2016–2024. Studien syftade till att undersöka det potentiella sambandet mellan studenters betyg i sitt förstaspråk från gymnasieskolan och deras studieresultat i universitetsutbildningar som ges på samma språk vid institutionen för utbildningsvetenskap (UTV). Studien visar att högre betyg i svenska tydligt hänger samman med en större sannolikhet att slutföra utbildningen. Studenter som inte fullföljde utbildningen hade i genomsnitt lägre betyg i svenska än de som tog examen. Studien visar också en trend där studenter som inte fullföljde utbildningen under senare år har högre betyg i svenska än tidigare år. Författarna introducerar begreppet "*humaniorabereddhet*" (Humanities readiness), motsvarande STEM-beredskap, och argumenterar för att starka färdigheter i

⁵ Gunnars, F., Mozelius, P., Jaldemark, J., & Håkansson Lindqvist, M. (2025). Barriers to Learning in Humanities: The Relationship between First Language Skills and Learning Outcomes in Educational Science. The Future of Education Conference Proceedings 2025, Filodiritto Editore, 687–693.

förstaspråket är avgörande för att klara språk- och textintensiva utbildningar.

Studien menar att både gymnasieskola och universitet behöver stärka språkstödet. Ett förslag som presenteras är ett särskilt förberedande år för humanistiska utbildningar liknande tekniskt basår.

2.8.2 Universitetskanslersämbetets utvärderingar

2.8.2.1 Ämneslärare

2019 genomfördes utbildningsutvärdering av ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan i undervisningsämnena svenska, samhällskunskap och matematik. Samtliga undervisningsämnen fick den samlade bedömningen hög kvalitet. Styrkor som UKÄ lyfte var bland annat en sammansvetsad lärargrupp med tydligt progressionstänkt samt ett nära samband mellan forskning och utbildning. Bedömargruppen lyfte dock att på sikt så måste den vetenskapliga kompetensen bland lärare som undervisar inom den utbildningsvetenskapliga kärnan öka och de såg storleken på lärargruppen som en utmaning då de undervisande lärarna var få.

2.8.2.2 Förskollärarexamen och grundlärarexamen

2019 genomfördes utbildningsutvärderingar av förskollärarexamen, grundlärarexamen med inriktning förskoleklass och årskurs 1–3, grundlärarexamen med inriktning fritidshem samt grundlärarexamen med inriktning årskurs 4–6. Styrkor som UKÄ lyfte var bland annat engagerade lärare och god lärandemiljö, hög kvalitet i VFU, god samverkan med skolhuvudmän och starka inslag av professionsutveckling. Samtliga inriktningar fick dock den samlade bedömningen att utbildningens kvalitet var ifrågasatt. Brister som UKÄ lyfte varierar mellan utbildningarna men flera återkom i samtliga utbildningar. Det handlade bland annat om otydlig progression, otillräckliga examinationer och otydliga bedömningskriterier, svag forskningsanknytning och bristande vetenskapligt förhållningssätt, otydliga kursmål och brister i sammanhang mellan kursplaner samt organisatoriska oklarheter som påverkat kvalitetssäkringen. Även kopplat till kompetensförsörjning och antalet lärare lyftes brister, främst kopplat till inriktningen fritidshem.

Utifrån utvärderingen genomfördes ett stort antal gemensamma och strukturella åtgärder. Det handlade bland annat om revidering av

utbildningsplaner och kursplaner, tydligare progression i alla program, förstärkt forskningsanknytning och fler disputerade lärare, nya och tydliggjorda examinationer och bedömningskriterier, kollegial kvalitetssäkring samt konstruktiv länkning genom hela utbildningen. För inriktningen fritidshem minskades även antalet studenter från 60 till 30 inför höstterminen 2019 och intaget av studenter pausades höstterminen 2020 för inriktningen fritidshem och grundlärare 4–6. Utvecklingsarbetet gav effekt och i samband med uppföljningen 2020 bedömdes samtliga inriktningar som granskats hålla hög kvalitet.

2.8.2.3 Försöksverksamheten kortare KPU

UKÄ:s delredovisning⁶ kopplat till försöksverksamheten med kortare KPU2025 visar att försöksverksamheten bidrar till att en bredare grupp av akademiker kan yrkesväxla till lärare men samtidigt menar lärosätena att detta kan ha påverkan på annan lärarutbildning, i synnerhet KPU90. Genomströmningen i utbildningen är i linje med förväntningarna och följer i stort KPU90. Av delredovisningen framgår även att de individerna som påbörjat studier till grundlärare genom KPU75 sedan höstterminen 2022 har till stor del studerat vid två lärosäten, Mälardalens universitet och Linköpings universitet. När det gäller KPU60 har Linköpings universitet, Högskolan i Halmstad och Karlstads universitet haft många nybörjare.

2.8.3 Examinamål

Under 2021–2024 hade Mittuniversitetet mål enligt regleringsbrev om att utfärda 1 115 stycken examina från lärar- och förskollärarytbildningar. Mittuniversitetet utfärdade endast 843 stycken trots utvecklingsarbete och dialog med externa parter. För perioden 2025–2028 har Mittuniversitetet fått ett nytt mål, 790 stycken, och under 2025 utfärdades totalt 238 examina inom lärar- och förskollärarytbildningarna.⁷

3 Organisation och styrning

3.1 Organiseringen av lärarutbildningen

Universitetsstyrelsen beslutade i februari 2021 om en ny organisation av lärarutbildningarna vid Mittuniversitetet från och med 2022-01-01⁸. En

⁶ Utvärdering av försöksverksamhet med förkortad kompletterande pedagogisk utbildning, UKÄ Rapportnummer: 2025:17

⁷ Mittuniversitetets årsredovisning 2025 (MIUN 2026/545)

⁸ Lärarutbildningens framtida organisation vid Mittuniversitetet (MIUN 2021/632:1)

genomlysning av den nya organisationen⁹ genomfördes 2023 vilket resulterade i ett antal revideringar som beslutades av rektor 2023-04-04¹⁰.

Lärarytbildningsprogrammen är idag placerade vid den institution som bedriver störst andel av programmet vilket innebär att programmen förskollärare, fritidshem, grundlärare och kompletterande pedagogisk utbildning idag tillhör Institutionen för pedagogik, psykologi och socialt arbete (PPS) medan ämneslärarytbildningen tillhör Institutionen för humaniora och samhällsvetenskap (HSV). Till varje program ska det finnas ett programråd. För samordning finns Lärarytbildningens ledningsgrupp (LLG) och Lärarytbildningens samordningsråd (LSR). En samordnare för lärarytbildningarna är ordförande i LLG och LSR. *Arbetsordningen för fakulteten för humanvetenskap* tillämpas för samtliga lärarytbildningsprogram för att åstadkomma tydlighet i beslutsvägar. På kursnivå ska dock respektive fakultets *besluts- och delegationsordning* följas.

Vid fakulteten för humanvetenskap (HUV) beslutar ämneskollegierna om inrättande och revideringar av kurser¹¹ och vid fakulteten för naturvetenskap, teknik och medier (NMT) beslutar ordförande för rådet för utbildning på grund- och avancerad nivå (GRUR) om inrättande och revideringar utifrån förslag från ämneskollegium¹². Att ställa ett kurstillfälle/intag beslutar prefekten för det berörda ämnet medan ett beslut att ställa in ett programtillfälle kopplat till lärarytbildningarna sker av dekan vid HUV utifrån anhängan från prefekt. När det gäller inrättande, nedläggning, vilande eller återupptagning av utbildningsprogram regleras det av *Handläggningsordning för inrättande, nedläggning, vilande och återupptagning av utbildningsprogram på grund- och avancerad nivå* (MIUN 2024/541). Rektor beslutar om inrättade och nedläggning av utbildningsprogram efter förslag från fakultetsnämnd. Dekan beslutar om vilande och återupptagning av utbildningsprogram efter förslag från Rådet för utbildning på grund- och avancerad nivå.

Stöd kopplat till lärarytbildningarna tillhandahålls främst via handläggare från fakultetskansliet för humanvetenskap och VFU-organisationen. Kommunikationsavdelningen tillhandahåller även kommunikationsstöd.

⁹ Genomlysning av lärarytbildningens organisation vid Mittuniversitetet (MIUN 2021/632:3)

¹⁰ Beslut om revidering av lärarytbildningens organisation med bilaga (MIUN 2021/632:4)

¹¹ Besluts- och delegationsordning för fakulteten för humanvetenskap MIUN 2019/6585

¹² Besluts- och delegationsordning fakulteten för naturvetenskap, teknik och medier MIUN 2019/1140

Examensenheten inom avdelningen för studieadministration (STUA) stöttar bland annat i samband med tillgodoräknanden och inom universitetsbiblioteket och studentstöd (UB) tillhandahålls studievägledning.

3.1.1 Lärarutbildningens ledningsgrupp

Lärarutbildningens ledningsgrupp (LLG) ska bestå av prefekter för de i lärarutbildningen ingående institutionerna, samordnare för lärarutbildningen och studentrepresentant. Vid behov kan andra nyckelpersoner adjungeras. LLG ansvarar för att diskutera beslutsunderlag, gemensamma riktlinjer och strategifrågor.¹³ Från och med 2026 träffas LLG en gång per månaden, tidigare två gånger per termin.¹⁴

3.1.2 Lärarutbildningens samordningsråd

Lärarutbildningens samordningsråd (LSR) ska bestå av programansvariga för lärarutbildningsprogrammen, VFU-ansvarig, samverkansansvarig, samordnare för lärarutbildningen och studentrepresentant.¹⁵ LSR ansvarar för att bereda programövergripande lärarutbildningsärenden för beslut av prefekter för de institutioner där lärarprogram och uppdragsutbildningar är placerade samt samordna och koordinera det övergripande arbetet med lärarutbildningarna.¹⁶ LSR har även ansvar för lärarutbildningens gemensamma kvalitetsuppföljning och för att utforma ett formellt strategidokument.¹⁷ LSR träffas två gånger per termin.

3.1.3 Samordnare för lärarutbildningen

HUV ska utse en samordnare för lärarutbildningarna. Samordnaren är ordförande i LLG och LSR och har det övergripande ansvaret att koordinera det övergripande arbetet i lärarutbildningarna och överse samverkan mellan lärarutbildningarna. Samordnare ska även handlägga ärenden kopplat till lärarutbildningen som kommer till lärosätet från till exempel Skolverket och utbildningsdepartement och ansvara för omvärldsbevakning samt för kontakten med nationella och internationella nätverk.¹⁸

¹³ Justering av lärarutbildningens organisation MIUN 2021/632:4

¹⁴ Protokoll LLG 2025-10-02 MIUN 2025/21

¹⁵ Justering av lärarutbildningens organisation MIUN 2021/632:4

¹⁶ Arbetsordningen för fakulteten för humanvetenskap MIUN 2019/658

¹⁷ Justering av lärarutbildningens organisation MIUN 2021/632:4

¹⁸ Arbetsordningen för fakulteten för humanvetenskap MIUN 2019/658

3.1.4 Programråd

Varje lärarutbildning ska ha ett programråd som ansvarar för att bevaka kvalitet och utveckling av programmen avseende innehåll, programprogression, internationalisering bland studenter och arbetslivsanknytning. Rådet består av programansvarig och av lärarrepresentanter från de akademiska ämnen som huvudsakligen ingår i programmen. Därutöver ingår studentrepresentanter och adjungerad handläggare, samt representanter från skolverksamhet. Programråden leds av en eller flera programansvariga och berörda ämneskollegier ska samverka med programansvarig¹⁹.

3.1.5 Programansvarig

För varje utbildningsprogram finns en eller flera personer med funktion som programansvarig. Programansvarig ansvarar för att leda programmets pedagogiska utveckling, samordna ingående ämnen och lärare samt säkerställa att utbildningen har en tydlig forskningsanknytning. Rollen innebär att driva programmets progression, utvecklingsarbete, arbetslivsanknytning, internationalisering, hållbarhetsaspekter och arbete med lika villkor. Programansvarig ansvarar även för omvärldsbevakning, leder programråd, följer upp kurs- och programutvärderingar och hanterar studentärenden. Uppdraget omfattar även att bidra till programmets synlighet och marknadsföring.²⁰

3.2 Jämförelse andra lärosäten

I samtal och mailkorrespondens med andra lärosäten lyfts lärarutbildningarnas komplexitet och den starka politiska styrningen. Många frågor är gemensamma och behöver hanteras samlat vilket innebär att det behöver finnas samverkansstrukturer och tydliga ansvar oavsett hur lärarutbildningarna har organiserats inom lärosätet. Vid de lärosäten som Mittuniversitet kontaktat är lärarutbildningarna placerade inom en enskild institution, akademi, nämnd eller högskola.

Umeå universitet och Linnéuniversitetet har haft sin nuvarande organisation, med variationer, sedan 2009 respektive 2010, medan Karlstad universitet haft sin organisering sedan 2021 och Högskolan Dalarna sedan 2025. För högskolan Gävle gäller organiseringen sedan 2010 då högskolans

¹⁹ Arbetsordningen för fakulteten för humanvetenskap MIUN 2019/658

²⁰ Arbetsordningen för fakulteten för humanvetenskap MIUN 2019/658

nio institutioner blev tre akademier. Högskolan Gävle har återkopplat att akademierna kan sägas motsvara institutioner vid andra lärosäten. Luleå tekniska universitet har haft sin organisation sedan 2021 där skillnaden mot tidigare organisation är att musik- och danslärarutbildningarnas huvudämnen bytte institution. Tabellen nedan ger en övergripande beskrivning av organisationsformerna, beslutskedjorna och stödfunktionerna kopplat till lärarutbildningarna vid de sex lärosäten som internrevisionen haft kontakt med. De studerade lärosätenas organisering kan övergripande delas in i tre modeller: matrisorganisation, beställarorganisation samt institutions-/akademibaserad organisering.

Tabell 25 av Organisationsformerna, beslutskedjorna och stödfunktionerna

Lärosäte	Organisering	Beslutskedja	Strategi/plan	Stöd
Högskolan Gävle	Inom Akademien för utbildning och ekonomi (akademichef)	Programråd → akademi nämnd → rektor eller högskolans utbildnings- och forskningsnämnd vid större programbeslut	Nej	Akademins ordinarie kansli kompletterat med VFU-samordning och centralt kvalitetsstöd
Högskolan Dalarna	Interimistiska Nämnden för lärarutbildningar (ordförande vicerektor utbildning)	Programråd och arbetsgrupper → interimistiska Nämnden för lärarutbildningar i utbildningsfrågor → rektor i större strukturella frågor	Nya organisationen innebär långsiktig planering men ingen separat strategi	Central stödstruktur med delar av ledningsstöd, studieadministration och VFU-samordning
Linné-universitet	Nämnden för lärarutbildningar (ordförande vicerektor)	Programråd → Nämnden för lärarutbildningar i utbildnings- och forskningsfrågor → rektor i strategiska frågor	Utbildningsstrategi 2025–2030 (gäller samtliga utbildningar) Verksamhetsplan	Lärarutbildningskansliet som består av lednings- och verksamhetsstöd, VFU-samordning, studie- och yrkesvägledning, administrativ service för program och nämnd, kvalitetsuppföljning
Luleå tekniska universitet	Inom Institutionen för hälsa, lärande och teknik (prefekt)	Programråd → prefekt gällande programnivå → fakultetsnämnd i utbildningsvetenskapliga frågor → rektor strategiska prioriteringar	Nej	Institutionens administrativa enhet inklusive studieadministratörer, VFU-samordnare och kvalitetsstöd
Karlstad universitet	Lärarutbildningsnämnd (dekan)	Programråd → lärarutbildningsnämnd i program- och	Strategi, vision och verksamhetsplan utifrån	Lärarutbildningens kansli bestående av utbildningssamordnare, VFU-handläggare,

Lärosäte	Organisering	Beslutskedja	Strategi/plan	Stöd
		utbildningsövergripande frågor → rektor/styrelse	lärosätet övergripande strategi	handläggare, administratör, kommunikatör
Umeå universitet	Lärarhögskola (styrelse, ordförande, föreståndare för lärarhögskolan)	Programråd och kommittéer → Lärarhögskolans föreståndare i operativa verksamhetsfrågor → Lärarhögskolans styrelse i utbildnings och forskningsfrågor → beslut av rektor i större strukturella frågor	Verksamhetsplan	Lärarhögskolans kansli bestående av utbildningsledare, utredare, utbildningssamordnare, studievägledare, ekonomer och VFU-placeringar

Karlstads universitet, Högskolan Dalarna, Umeå universitet och Linnéuniversitetet har valt liknande organisationsstrukturer som syftar till att hantera lärarutbildningens tvärvetenskapliga karaktär, men skiljer sig åt när det gäller grad av centralisering, beställarroll och ansvarsfördelning. Karlstads universitet och Högskolan Dalarna har organiserat lärarutbildningen i matrisorganisationer, där en lärarutbildningsnämnd ansvarar för kvalitet och samordning medan genomförande och personalansvar ligger i fakultets- och institutionslinjen. Umeå universitet har liknande upplägg men tillämpar en särskild form av matrisorganisation genom Lärarhögskolan där Lärarhögskolan beställer kurser till lärarutbildningarna av ämnena. Linnéuniversitetet skiljer sig från övriga tre genom att lärarutbildningen är organiserad som en beställarorganisation direkt under rektor sedan 2023. Nämnden har en tydlig beställarroll och beställer kurser och uppdrag från fakulteterna. Lärosätena upplever att det fungerar väl med matrisorganisation respektive beställarorganisationen och en fördel som lyfts är att organiseringen gör att lärarutbildningen blir hela universitetets angelägenhet. Organisationen innebär samtidigt många kontaktytor och ställer stora krav på samarbete och uppföljning. Formerna och arbetssätten vid Högskolan Dalarna håller fortfarande på att utvecklas.

De lärosäten som har ansvaret för lärarutbildningarna inom en institution eller akademi upplever det lättare med utvecklings när allt kan hållas inom enheten. Institutionen eller akademien kan endast indirekt påverka de kurser som ägs av andra och då krävs samverkan för att säkerställa utbildningskvalitet. Vid Luleå tekniska universitet finns till exempel ett övergripande råd för ämneslärarutbildningen där företrädare för de

institutioner som har kurser inom ämneslärarutbildningen ingår. Vid Luleå tekniska universitet samverkar också utbildningsledaren direkt med ämnesföreträdare, examinatorer och kursledare för program- och kursutveckling. Vid Högskolan Gävle har akademinämndens ordförande månadsvisa avstämningar med akademins ledningsgrupp för att stämma av aktuella kvalitetsrelaterade frågor. Akademichefen besöker också nämndens möten med jämna mellanrum för att informera om olika kvalitetsrelaterade aspekter där nämnden förväntas eller erbjuds ta en roll.

Beslut om lärarutbildningarna beror på organisering och tas antingen av prefekt eller ordförande för nämnd och styrelse. Ordförande i nämnd och styrelse är vicerektor, dekan eller föreståndare för högskola. Vid Högskolan Gävle är ordförande för akademinämnden utsedd av kollegiet. Vid samtliga lärosäten ligger det operativa ansvaret för respektive utbildningsprogram hos en utsedd programledare/programansvarig/utbildningsledare. Programråden har liknande utvecklings- och beredningsuppdrag vid samtliga lärosäten och vid de flesta lärosäten finns även någon form av övergripande gruppering som samlar programansvariga. Ordförande i övergripande grupperingen är ordförande för utbildning på grund och avancerad nivå eller en av de programansvariga. Den övergripande grupperingen har i vissa fall kompletterats med extern ledamot.

Organisationsskiss för de lärosäten som har nämnd eller högskola framgår av bilaga 5 Organisationsskiss.

4 Samverkan

4.1 Med andra lärosäten

Samtliga program är involverade i flertalet samarbeten med andra lärosäten, både formella och informella. Senaste samarbetet undertecknades i mars 2025 och är en avsiktsförklaring mellan Mittuniversitetet, Luleå tekniska universitet, Umeå universitet, Högskolan i Gävle och Högskolan Dalarna om att samarbeta kring lärar- och förskollärarutbildning. Syftet med samarbetet är att stärka lärar- och förskollärarutbildningarna i norra Sverige genom gemensam programplanering, större ämnesutbud, studentrörlighet mellan lärosätena

och samnyttjande av personalresurser.²¹ Samarbetet ska också säkerställa en nära forskningsanknytning och bidra till kompetensförsörjningen av behöriga lärare och förskollärare i regionen. Samarbetet leds av en styrgrupp med representanter från varje lärosäte och för varje program finns en arbetsgrupp med representanter från varje lärosäte som har till uppgift att föreslå gemensam programplanering.

Lärosätena har även i uppdrag av regeringen att samverka så att utbildningsutbudet och dimensioneringen av förskollärary- och lärarutbildningar svarar mot studenternas efterfrågan och skolhuvudmännens behov på regional och nationell nivå, samt ger förutsättningar för lärarutbildning med hög kvalitet och ett bättre resursutnyttjande. För att möjliggöra ett utbud av förskollärary- och lärarutbildning i hela landet ska lärosätena samverka både med andra lärosäten och med kommuner bland annat i form av lärcentrum.²² Umeå universitet har tilldelats medel för samarbeten mellan Umeå universitet, Luleå tekniska universitet, Mittuniversitetet, Högskolan Dalarna, Högskolan i Gävle. Under 2026 ska även kartläggning av lärarutbildningar i små ämnen där studentunderlaget är för litet för att en lärarutbildning ska kunna anordnas ske.²³

Sveriges universitets- och högskoleförbund (SUHF) har föreslagit ett antal steg som lärosätena gemensamt skulle kunna ta för att ta ansvar för landets lärarutbildningar och som skulle kunna bidra till ökad samordning. Stegen handlar om att utveckla gemensamma strukturer och stöd för lärarutbildning genom att ta fram ramverk för studiegångar och kursprinciper, modeller för samarbete och avtal samt att undersöka möjligheter för både regional och nationell samordning. Det innefattar även att driva processen mot ett nationellt VFU-avtal, fördjupa analysen av KPU och skapa en färdplan för ett successivt fördjupat samarbete mellan lärosätena.²⁴ Utöver stegen överväger SUHF även ett gemensamt arbete kring metod, standard och kvalitetssäkring i processer för att göra de

²¹ Avsiktsförklaring för samverkan om lärar- och förskolläraryutbildningar (MIUN 2025/717)

²² Regleringsbrev 2026 för universitet och högskolor

²³ Uppsala universitets, Lunds universitets, Göteborgs universitets och Umeå universitets regleringsbrev för budgetåret 2026, Anslagspost 121 Praktisknära forskning

²⁴ Ingeman, Å. (2025) Förslag till möjligt fortsatt arbete kring samarbete inom lärarutbildningsområdet. 2025, SUHF

treåriga prognoserna för dimensionering, samt visa på möjliga former för samarbete mellan lärosätena regionalt och nationellt.

4.2 Med skolhuvudmän

I senaste avtalet kopplat till regionalt utvecklingsnätverket (RUN) 2024²⁵ skrev man att *"från och med 2025 kommer ULF permanentas vilket innebär att avtal med regionala huvudmän och skolor vad gäller forskningsprojekt ska upprättas. Under 2024 kommer därför, i samverkan och under dialogmöten, nya avtal för 2025 att utarbetas, som inkluderar forskningsavtal i RUN:s tidigare modell för samverkansavtal."* Inga nya RUN avtal upprättades utan i stället har avtal kopplat till Utbildning, Lärande, Forskning (ULF) utarbetats. Vid översynen fanns avtal med 15 kommuner²⁶ som sträcker sig fram till 2028-12-31. Ett åtagande för Mittuniversitetet enligt ULF-avtal är att bjuda in till gemensamma möten för skolhuvudmän. ULF har dock fokus på praktisknära forsknings- och utvecklingsarbeten medan RUN skulle stödja dialog mellan Mittuniversitetet och skolhuvudmannen i syfte att stärka kvalitet i utbildningen hos både Mittuniversitetets lärarutbildningar och rektorsprogram samt hos skolhuvudmannen.

²⁵ Avtal om Regionalt Utvecklingsnätverk RUN MIUN 2024/7

²⁶ Avtal om samverkan inom ULF MIUN 2025/2946

5 lakttagelser och förslag på förändring

Syftet med rådgivningsuppdraget var att genomföra en översyn av lärarutbildningarna och dess organisation för att identifiera eventuella utmaningar. Internrevisionen kan konstatera att verksamheten är väl medveten om de utmaningar lärarutbildningarna står inför. Det finns en framåtanda och vilja att utvecklas men utvecklingsarbeten har skjutits på framtiden.

Nulägesanalysen av Mittuniversitetets sex lärarutbildningsprogrammen visar att utbildningarnas förutsättningar skiljer sig åt. Flera program uppvisar tydligt minskande studentvolym och hög sårbarhet, medan andra har en relativt stabil utveckling men står inför betydande förändringar till följd av beslutet av reformerad lärarutbildning. Parallellt planeras nya och erfarenhetsbaserade utbildningsformer vilket förstärker behovet av samordning, prioritering och en gemensam strategisk inriktning för utbildningsutbudet.

Internrevisionen gör inga bedömningar av vilka enskilda lärarutbildningar som Mittuniversitetet bör bedriva i framtiden. Sådana ställningstaganden förutsätter ytterligare analyser och dialoger som ligger utanför internrevisionens uppdrag.

Översynen har sammantaget identifierat tre övergripande förbättringsområden samt ett antal förändringsförslag som syftar till att stärka den strategiska styrningen, tydliggöra ansvar och mandat samt utveckla formerna för samverkan.

5.1 Intern styrning

Lärarutbildningarna beskrivs som komplexa med många involverade institutioner och ämnen vilket ställer höga krav på samordning och gemensam styrning. Syftet med nya organisationen 2021 var bland annat att åstadkomma samordning och tydlighet i beslutsvägar. I samband med genomlysningen 2023 upplevde man fortfarande besluts- och informationsvägarna som otydliga och man ansåg att prefekterna inte var tillräckligt synliga.

I samtal framkommer att verksamheten fortfarande upplever ledning och styrning av lärarutbildningarna som otydligt gällande ansvar, mandat och beslutsnivåer. Flera intervjupersoner upplever att det saknas en tydlig

process för hur ärenden ska röra sig mellan ämneskollegium, programråd, LSR, LLG och fakultetsledning – från beredning till beslut. I praktiken uppfattas grupperna ibland som parallella snarare än sammanlänkade, vilket försvårar en sammanhållen styrkedja.

LLG och LSR beskrivs som potentiellt viktiga strukturer för samordning och helhetsperspektiv men som idag inte fullt ut fungerar effektivt. LLG beskrivs som ett informationsforum snarare än som ett strategiskt eller beslutande organ. Flera intervjupersoner uttrycker osäkerhet kring vad LLG faktiskt ansvarar för, vilka frågor som ska behandlas där och hur gruppens roll förhåller sig till andra nivåer i organisationen. Ett antal personer saknar representation från universitetsledningen i LLG.

LSR beskrivs som ett beredande och rådgivande organ, även det utan formellt beslutsmandat. LSR upplevs fungera väl som diskussionsforum men det finns en osäkerhet kring rådets funktion och det är ofta oklart hur LSR:s beredning tas vidare, vem som tar emot rådet inspel och i vilket forum besluten sedan fattas. Flera intervjupersoner upplever att beslut tas utan tillräcklig dialog eller förankring i verksamheten, och att det är oklart både var besluten har fattats och på vilka grunder. Detta gäller inte minst frågor om utbildningsutbud, antagning och paus av program, där informationsflödet upplevs som bristfälligt. LSR:s har ett ansvar för gemensamma kvalitetsuppföljningar och LSR lyfte frågan 2023 i och med att behovet av programutvärderingar och programuppföljningar lyfts i vissa programråd. Internrevisionen har dock inte identifierat några gemensamma uppföljningar man kan konstatera att LSR löpande diskuterat sökande, antagning, genomströmning och profilering. Vid två tillfällen sedan 2023 har uppföljning av utvecklingsarbetet kopplat till UKÄ:s utbildningsutvärderingar lyfts. I samtal framgår det att det råder oklarhet vad ansvaret för gemensamma kvalitetsuppföljningar innebär. Länken mellan LLG och LSR är samordnaren för lärarutbildningarna men rollen ofta beskrivs som en handläggarroll med begränsat mandat.

I samtal beskrivs programråden för de enskilda lärarutbildningarna överlag som en fungerande och viktig del av lärarutbildningarnas operativa arbete. Programråden som forum där kvalitetsfrågor, progression, examination och kursinnehåll kan diskuteras på ett konstruktivt sätt. Flera som intervjuats betonar att programråden har bidragit till ökad samsyn mellan involverade ämnen och lärare, och att de i

många fall har fått bättre struktur över tid, bland annat genom regelbundna möten och tematiska genomlysningar. Samtidigt lyfter man att programråden är beredande och rådgivande och saknar mandat att fatta beslut i frågor som rör resurser, dimensionering, antagning eller större förändringar i utbildningsutbudet. Programråden kan identifiera problem och utvecklingsbehov men det upplevs oklart hur dessa inspel tas vidare och omsätts i faktiska beslut på högre nivåer. Vidare framkommer att representation och sammansättning i programråden kan vara en utmaning. Det är inte alltid lätt att få med alla relevanta ämnen, studentrepresentanter eller representanter från verksamhetsfältet. I vissa fall uttrycks också behov av att prefekter eller andra med beslutsmandat deltar oftare.

Jämförelsen med andra lärosäten visar att lärarutbildningarnas komplexitet hanteras på olika sätt, men att tydligt definierade ansvar, etablerade berednings- och beslutsvägar samt forum för samverkan är avgörande. Vid ett antal lärosäten har övergripande nämnd eller högskola ett samlat ansvar för samordning, kvalitet och strategiska frågor, vilket bidrar till en tydligare styrkedja. Internrevisionen bedömer att LLG och LSR vid Mittuniversitetet delvis fyller motsvarande funktioner, men utan ett lika tydligt definierat mandat eller en formell koppling till fakultets- och universitetsledning. Den upplevda avsaknaden av reglerade ärendeflöden och en tydlig ansvarsfördelning försvårar för LLG och LSR att fungera som effektiva länkar mellan verksamheten och beslutande nivåer.

Internrevisionen kan även konstatera att grupperingen LLG, nya LSR och reviderade uppdrag och ansvar inte framgår av Mittuniversitetets arbetsordning och inte heller av fakulteten för humanvetenskaps arbetsordning. Vidare skiljer sig beskrivningen av LSR på medarbetarwebben från den som återfinns i arbetsordningen. På medarbetarwebben anges att LSR är organiserat under fakulteternas råd för utbildning på grund- och avancerad nivå, och där saknas dessutom information om LLG. Ej uppdaterade arbetsordningar och skillnader i beskrivning bidrar sammantaget till otydlighet i ansvarsfördelning.

Utöver LLG har internrevisionen identifierat tre andra övergripande programråd vid Mittuniversitetet; Civilingenjörsprogramrådet (CIPR), Högskoleingenjörsprogramrådet (HIPR) och Programrådet för Master by Research. En skillnad mot LLG är att dessa programråd enligt arbetsordningen för fakulteten för naturvetenskap, teknik och medier bereder ärenden för just rådet för utbildning på grund- och avancerad nivå

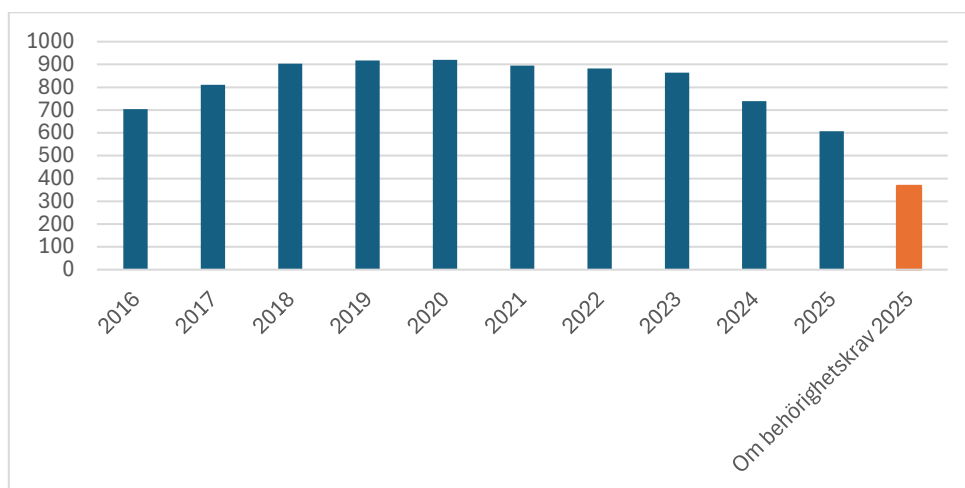
samt fakultetsnämnden. Dessa råd har även i ansvar att effektivisera och ta initiativ till ökad samläsning och andra gemensamma aktiviteter för berörda program samt främja berörda programs samverkan med det omgivande samhället.²⁷ Riktlinjer för programråden fastställs av respektive råd. I likhet med LLG leds råden av en ordförande och samtliga råd har ett ansvar kopplat till kvalitet och samordning även om ansvaren formuleras olika i arbetsordningarna för NMT och HUV.

5.2 Strategisk riktning

I samband med genomlysningen 2023 efterfrågades en övergripande och formell uttalad strategi för lärarutbildningarna. I samtal med verksamheten lyfter man fortfarande avsaknad av strategisk riktning från universitetsledningen. Många efterfrågar besked om lärosätets långsiktiga ambitioner för lärarutbildningarna, exempelvis om man ska eftersträva en bred utbildningsportfölj eller prioritera ett mer begränsat antal utbildningar. I samtal med verksamheten lyfts flera möjliga profileringar och framtidsinriktningar, bland annat kopplat till regionalt ansvar, professionsnära utbildning och områden där universitetet redan har styrkor. Flera program lyfter behov av ökad programkänsla och bättre samordning av kurser. Gemensamt för samtliga program är bedömningen att campusförlagd utbildning inte är ett realistiskt alternativ, då detta bedöms innebära ett betydande tapp av studenter. I avsaknad av en gemensam strategisk riktning upplever dock många att verksamheten hamnar i ett avvaktande läge, där nödvändiga utvecklings- och prioriteringsbeslut skjuts på framtiden.

Översynen visar även att beslut om programutbud, intag och utveckling av nya utbildningsformer i stor utsträckning fattas reaktivt och på programnivå. Flera utbildningar präglas i dag av små studentkullar och hög sårbarhet. De skärpta språkkraven för flera lärarutbildningar bedöms få betydande konsekvenser för studentrekrytering och genomströmning. Utgår man från de studenter som har pågående studier höstterminen 2025 kan man se en kraftig minskning i studentvolymerna för lärarutbildningarna.

²⁷ Arbetsordning för fakulteten för naturvetenskap, teknik och medier (MIUN 2019/1139)

Figur 2 Studentvolym, hst, 2016–2025 samt beräkning för 2025 utifrån nya behörighetskrav

Samtidigt pågår utveckling av parallella utbildningsformer, vilket riskerar att ytterligare fragmentera resurser och försvaga både kvalitet och ekonomi, då utbildningarna konkurrerar om samma lärarresurser och ofta samma målgrupper.

I samtal med universitetsledningen framkommer att förslag på prioriteringar behöver komma från verksamheten, eftersom verksamheten bedöms ha bäst kännedom om utbildningarnas innehåll och förutsättningar. Samtidigt finns inom verksamheten en uttalad förväntan på att universitetsledningen anger ramar och övergripande vägval. Detta pekar på en oklar ansvarsfördelning mellan strategisk styrning och verksamhetsnära utvecklingsarbete.

Av de lärosäten som internrevisionen varit i kontakt med har endast ett lärosäte en beslutad strategi specifikt för lärarutbildningarna. Övriga hänvisar till lärosätenas övergripande strategier och, i vissa fall, till gemensamma utbildningsstrategier som omfattar samtliga utbildningar.

Internrevisionen konstaterar att rektorsbeslut från 2023 anger att Lärarutbildningens samordningsråd (LSR) ansvarar för att utforma ett formellt strategidokument, medan Lärarutbildningens ledningsgrupp (LLG) ska diskutera gemensamma riktlinjer och strategiska frågor. Detta uppdrag och den uppdaterade ansvarsfördelningen framgår dock inte av *Mittuniversitetets arbetsordning* eller av *fakulteten för humanvetenskaps arbetsordning*, vilket kan bidra till otydlighet i ansvarsfördelningen och förklara varför arbetet med en strategi för lärarutbildningarna ännu inte

har påbörjats. Det kan samtidigt noteras att den tidigare Institutionen för utbildningsvetenskap (UTV) under 2025 påbörjade ett arbete med att ta fram en verksamhetsstrategi för utbildning, samverkan och forskning i pedagogik för perioden fram till 2029. Strategin syftade till att synliggöra ämnets möjligheter och utmaningar samt skapa förutsättningar för uppföljning och utvärdering. Detta arbete kan tas till vara i ett bredare sammanhang. Arbetet pågår även med att utarbeta en ny vision och strategi för Mittuniversitetet. Nya vision och strategin är tänkt att sträcka sig fram till 2045 och beslutas av universitetsstyrelsen i september 2026.

Ett viktigt inspel i Mittuniversitetets framtida utbildningar är regeringens beslut 18 december 2025 om att reformera lärarutbildningen. De förstärkta ämneskraven, särskilt i svenska, matematik och ämnesdidaktik, innebär att mindre lärosäten som Mittuniversitetet kan behöva ha tillgång till fler disputerade lärare och stabil ämneskompetens. Risken är att vissa utbildningar blir svåra att bedriva i egen regi utan förstärkta resurser eller samverkan. Alla inriktningar kommer sannolikt inte att kunna erbjudas med samma bredd som tidigare. Fokus kan behöva läggas på vissa utbildningar medan andra kan behöva bedrivas gemensamt med andra lärosäten.

Beslutet att ersättningsbeloppen ska höjas på grund av skärpta antagningskrav är positivt och kan bidra till att motverka nedläggningar men i dagsläget är det oklart hur ersättningen ska regleras, både nationellt och internt vilket ytterligare understryker behovet av en tydlig strategisk riktning.

5.3 Extern samverkan

Den externa samverkan beskrivs som problematisk och sårbar del i lärarutbildningarnas nuvarande organisering. En utmaning som återkommer i samtal är avvecklingen av avtalet kring RUN som tidigare fungerade som en samlad kontaktyta mellan universitetet och skolhuvudmän, kommuner och andra externa aktörer. Flera intervjupersoner beskriver att RUN utgjorde ett tydligt forum för dialog, förankring och gemensam planering. Flera uttrycker oro för att detta försvagar relationerna med kommunerna, vilket i sin tur påverkar både VFU, uppdragsutbildningar och lärarutbildningarnas regionala legitimitet. Idag upplever man det som oklart vem som äger samverkansfrågorna, vart externa aktörer ska vända sig och hur dialogen med skolhuvudmän ska

organiseras. Detta har lett till att samverkan i hög grad blivit beroende av enskilda initiativ. I samtal framkommer att verksamheten i ett flertal fall genomfört besök hos kommuner för att berätta om Mittuniversitetets lärarutbildningar med förhoppningen att nå möjliga studenter. Det finns en önskan att nå ut till personer som redan arbetar i skolan men som är obehöriga. Som lyfts tidigare finns i ULF-avtal där ett åtagande för Mittuniversitetet är att bjuda in till gemensamma möten för skolhuvudmän. ULF har dock fokus på praktisknära forsknings- och utvecklingsarbeten medan RUN skulle stödja dialog mellan Mittuniversitetet och skolhuvudmannen i syfte att stärka kvalitet i utbildningen hos både Mittuniversitetets lärarutbildningar och rektorsprogram samt hos skolhuvudmannen.

I samband med justeringen av lärarutbildningens organisation och ansvar 2023 beslutades även att ULF skulle knytas närmare lärarutbildningsorganisationen. Detta har skett genom att samordnare för lärarutbildningarna även är projektledare för ULF och ULF är placerad vid fakulteten för humanvetenskap. Trots att ULF i samtal lyfts som en viktig möjlighet för professionsnära forskning och samverkan med skolan, uppfattas kopplingen till lärarutbildningarnas utveckling som svag. Kopplingen mellan ULF och de olika programmen ser olika ut där arbetet i stor utsträckning upplevs bero på enskilda personers engagemang men även beviljade ansökningar.

Samverkan med kommuner och skolor kopplat till VFU upplevs ofta fungera väl där etablerade relationer finns, men systemet är sårbart vid personalomsättning, både inom universitetet och hos huvudmännen. VFU-organisationen genomför årligen flera samverkansaktiviteter, bland annat gruppmöten med representanter från regionens skolhuvudmän, erfarenhetsutbyten för rektorer och VFU-handledare.

Kopplat till extern samverkan är även regeringens beslut om att reformera lärarutbildningen och kravet på fördjupad samverkan mellan lärosäten ett viktigt inspel. Beslutet kan innebära att mindre lärosäten så som Mittuniversitetet i praktiken blir mer beroende av samarbeten för att kunna erbjuda hela utbildningsutbud. Det är därmed viktigt att arbetsformerna för regeringens samarbetetsuppdrag fortsätter att utvecklas. Det är även viktigt att arbetsformerna för Lärosäten Norr fortsätter att utvecklas. Av samtal framkommer dock att samverkan inom de arbetsgrupper som

bilades 2025 inom Lärosäten Norr i hög grad präglats av organisatoriska och administrativa lösningar och mindre på hur samverkan kan bidra till kvalitet och långsiktig utveckling av lärarutbildningarna. Avsaknad av en tydlig gemensam intention för vad samverkan ska åstadkomma riskerar att leda till att samverkansformerna blir reaktiva snarare än strategiskt utvecklande.

5.4 Förslag på förändring

Utifrån översynen bedömer internrevisionen att avsaknaden av en tydlig strategisk riktning, tillsammans med otydliga ansvarsförhållanden och beslutsmandat, innebär en risk för att Mittuniversitetet inte i tid fattar samlade och långsiktiga beslut om utbildningsutbud och dimensionering. Detta kan leda till fortsatt reaktiv styrning, fragmentering av resurser och parallella utbildningsformer med små studentkullar, vilket i sin tur riskerar att försämra resurseffektiviteten. I kombination med låga söktryck, avhopp, skärpta antagningskrav och ökade krav på ämnes- och ämnesdidaktisk kompetens finns en risk för försämrade ekonomisk bärkraft och svårigheter att upprätthålla utbildningskvalitet på sikt.

Möjliga förändringar:

- Se över *Mittuniversitetets arbetsordning* och *Arbetsordningen för fakulteten för humanvetenskap* för att säkra att grupperingar, roller och ansvar framgår. I arbetet bör man:
 - se över hur LLG och LSR förhåller sig till andra råd och beslutande nivåer samt tillvarata erfarenheter från andra universitetsövergripande programråd.
 - beakta Närstödsutredningen²⁸ där universitetet uppmanas att införa standarddelegationer i hela organisationen för att skapa samsyn kring ansvar, processer och arbetssätt.
 - se över LLG:s sammansättning för att eventuellt inkludera universitetsledningens representation tex. genom vicerektor för professionsutbildningar.
- Överväg om LSR ska utforma årshjul och riktlinjer som tydliggör ärendeprocessen - från beredning till beslut.

²⁸ Utredning kring Mittuniversitetets totala stödverksamhet och möjligheten att införa tre administrativa nivåer (MIUN 2025/1969)

- Utarbeta en strategisk riktning för Mittuniversitetets lärarutbildningar. Den strategiska riktningen bör:
 - klargöra om lärarutbildningarna ska utvecklas utifrån en gemensam sammanhållen inriktning eller som separata utbildningar med egna strategiska vägval samt kopplingen till Mittuniversitetets övergripande strategi.
 - omfatta principer för hur utbildningsutbud, volym och kvalitet ska balanseras, inklusive hur små studentkullar och parallella utbildningsformer ska hanteras ur ett långsiktigt perspektiv.
- I arbetet med den strategiska riktningen bör dialog och samverkan ske med regioner och huvudmän i frågor som rör utbildningsutbud, dimensionering och långsiktig kompetensförsörjning. Inför detta arbete krävs att man fastställer och kommunicerar i vilka forum som dialogen ska ske.

Bilagor

Bilaga 1 Totala volymer grundlärautbildning

Antalet studenter som påbörjade grundlärautbildningen (GLP) på svenska lärosäten 2019–2024. Vissa lärosäten har samma projektkod för grundlärautbildningarna vilket gör att de inte kan särredovisas utifrån inriktning i Bak- och framgrund. Kolumn GLP ordinarie är totala antalet studenter. När det inte blir summan av F-3 och 4–6 beror det oftast på att vissa studenter påbörjat båda inriktningarna.

Lärosäte	GLP Fritidshem	GLP ordinarie	GLP F-3 ord	GLP 4-6 ord	GLP arbetsintegrerat	Summa
Göteborgs universitet	891	1 970	1 036	971	0	2 836
Högskolan Dalarna	0	872	499	393	69	926
Högskolan i Borås	121	765	456	320	0	881
Högskolan i Gävle	57	1 042	77	41	0	1 096
Högskolan i Halmstad	0	666	373	297	0	666
Högskolan Kristianstad	580	843	459	406	79	1 485
Högskolan Väst	213	321	320	..C	161	684
Karlstads universitet	110	1 020	*	*	25	1 146
Linköpings universitet	622	956	617	351	0	1 565
Linnéuniversitetet	400	111	86	25	664	1 166
Luleå tekniska universitet	0	611	357	255	0	611
Malmö universitet	0	2 196	*	*	0	2 196
Mittuniversitetet	218	584	372	213	0	797
Mälardalens universitet	0	846	599	251	0	846
Stiftelsen Högskolan i Jönköping	342	723	407	326	0	1 049

Lärosäte	GLP Fritidshem	GLP ordinarie	GLP F-3 ord	GLP 4-6 ord	GLP arbetsintegrerat	Summa
Stockholms universitet	955	2 723	1 665	1 089	0	3 624
Södertörns högskola	835	684	343	346	0	1 508
Umeå universitet	190	525	286	242	0	708
Uppsala universitet	0	1 818	*	*	0	1 818
Örebro universitet	0	664	398	268	0	664
Summa	5 427	19 220	8 134	5 659	997	25 287

Bilaga 2 Andel förstahandssökanden

Andel förstahandssökanden från Västernorrlands län och Jämtlands län åren 2021–2025.

Program/år	2021	2022	2023	2024	2025
Förskollärare	45 %	38 %	43 %	35 %	51 %
Fritidshem	29 %	27 %	23 %	36 %	47 %
Grundlärare F-3	49 %	46 %	36 %	42 %	61 %
Grundlärare 4–6	58 %	45 %	44 %	53 %	54 %
Ämneslärare inriktning gymnasiet	57 %	34 %	37 %	33 %	28 %
KPU 90	38 %	17 %	32 %	27 %	50 %
KPU 75	-	-	16 %	Inget intag	Inget intag
KPU 60	-	-	9 %	5 %	9 %

Andel förstahandssökanden från Stockholms län åren 2021–2025.

Program/år	2021	2022	2023	2024	2025
Förskollärare	10 %	13 %	9 %	12 %	11 %
Fritidshem	12 %	14 %	13 %	6 %	7 %
Grundlärare F-3	17 %	19 %	16 %	11 %	14 %
Grundlärare 4–6	12 %	19 %	15 %	6 %	11 %
Ämneslärare inriktning gymnasiet	11 %	13 %	15 %	11 %	15 %
KPU 90	7 %	26 %	32 %	23 %	13 %
KPU 75	-	-	29 %	Inget intag	Inget intag
KPU 60	-	-	39 %	34 %	31 %

Bilaga 3 Åldersfördelning

Andelen förstahandssökande utifrån ålder, program och år.

Program och år	≤ 24 år	25–29 år	30–34 år	≥ 35 år
Förskola				
2021	31%	21%	18%	30%
2022	33%	23%	18%	26%
2023	25%	20%	23%	32%
2024	30%	23%	15%	31%
2025	34%	21%	18%	28%
Fritidshem				
2021	21%	28%	24%	27%
2022	24%	20%	17%	38%
2023	17%	19%	25%	39%
2024	31%	26%	26%	17%
2025	30%	14%	12%	44%
Grundlärare F-3				
2021	25%	22%	27%	25%
2022	28%	25%	24%	23%
2023	39%	15%	16%	29%
2024	41%	17%	10%	31%
2025	47%	20%	16%	18%
Grundlärare 4–6				
2021	18%	27%	20%	36%
2022	53%	15%	4%	28%
2023	35%	25%	20%	20%
2024	38%	33%	18%	11%
2025	45%	21%	7%	28%
Ämneslärare inriktning gymnasiet				
2021	73%	12%	6%	9%
2022	56%	16%	8%	20%
2023	52%	21%	12%	15%
2024	57%	17%	17%	10%
2025	46%	24%	11%	20%

Program och år	≤ 24 år	25–29 år	30–34 år	≥ 35 år
KPU 90				
2021	3%	14%	19%	65%
2022	9%	17%	19%	55%
2023	3%	15%	12%	70%
2024	0%	25%	19%	56%
2025	7%	20%	13%	60%
KPU 75				
2023	0%	13%	21%	66%
2024	0%	17%	28%	54%
2025	0%	6%	19%	75%
KPU 60				
2023	1%	9%	21%	68%
2024	7%	18%	13%	63%
2025	2%	14%	21%	63%

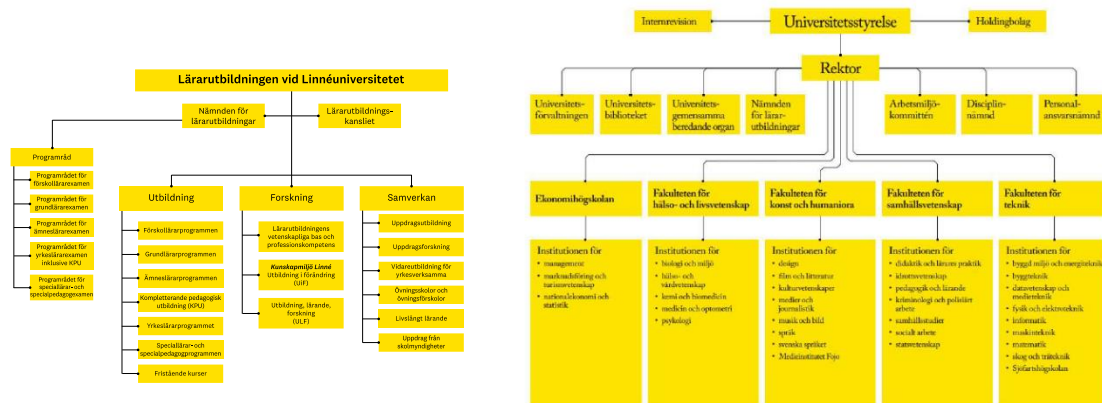
Bilaga 4 Intäkter

Intäkter för åren 2018–2025, tkr, för respektive program

År	Förskollärare	Fritidshem	F-3	4–6	Ämneslärare	KPU 90	KPU 75	KPU 60
2018	33 938	9 955	7 495	5 465	3 468	1 150		
2019	33 579	9 493	12 306	7 885	4 373	1 415		
2020	31 217	8 328	14 405	8 533	5 795	1 968		
2021	31 021	6 147	17 131	7 865	6 919	2 543		
2022	31 898	5 976	17 399	8 137	6 765	1 630		
2023	31 796	7 646	14 952	5 174	5 940	1 285	426	672
2024	26 602	8 089	13 145	5 997	6 007	957		1 301
2025	20 674	6 929	10 867	6 430	5 541	329		820

Bilaga 5 Organisationsskisser

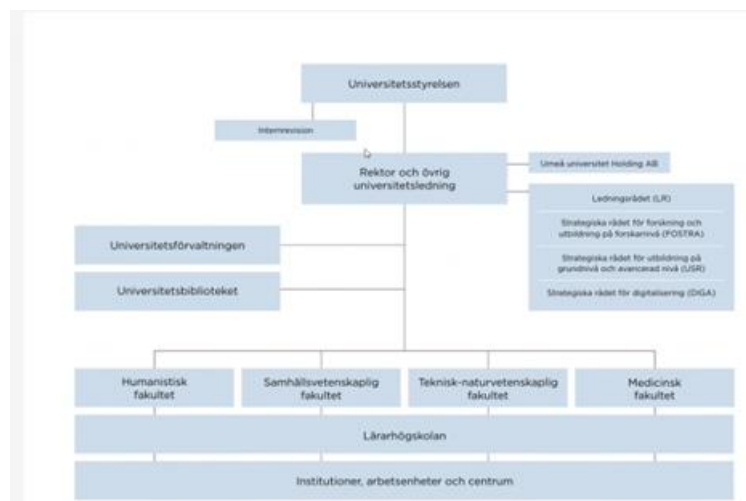
Linnéuniversitetet

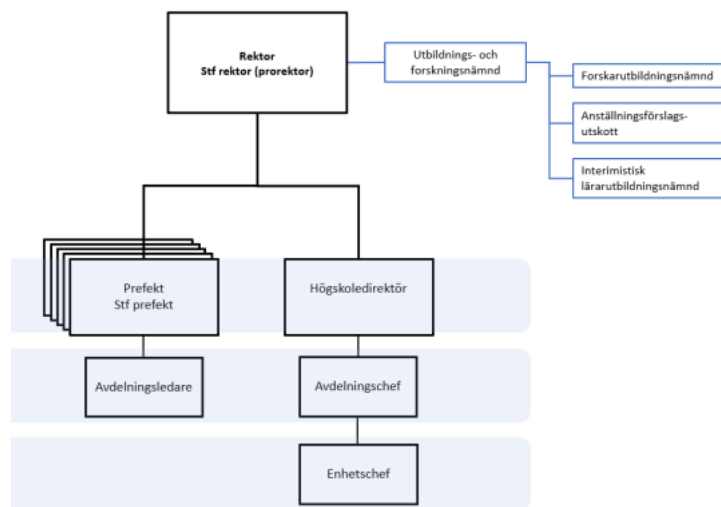
Karlstads universitet

Umeå Universitet

Högskolan Dalarna

Högskolan Dalarna har återkopplat att de i dagsläget inte har någon riktigt bra organisationsskiss. I skissen som internrevisionen fått del av ligger nämnden under Utbildnings- och forskningsnämnden, vilket den på ett formellt sett gör, men en mer praktiskt åskådlig bild skulle vara att lägga interimnämnden över de fyra institutionerna (på skissen omnämnda som prefekter). Varje institution representeras i interimnämnden av sin prefekt eller proprefekt.